

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO DO
PROJEKTU STRATEGII
ROZWOJU GMINY PRZEDBÓRZ
NA LATA 2015-2023**

Łódź, marzec 2016 r.

ZLECENIODAWCA:

GMINA PRZEDBÓRZ

UL.MOSTOWA 29

97-570 PRZEDBÓRZ

Wykonawca:

mgr

Grażyna Porwańska

ZAŁĄCZNIKI:

Płyta cd

SPIS TREŚCI:

1	Wstęp	1
2	Materiały i dokumenty wyjściowe.....	1
3	Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami	1
4	Ogólna charakterystyka	6
4.1	Położenie geograficzne i budowa geomorfologiczna	6
4.2	Gleby	7
4.3	Klimat	7
4.4	Surowce naturalne.....	8
4.5	Lasy oraz krajobraz	8
4.6	Wody powierzchniowe i podziemne.....	9
4.7	Flora i fauna.....	10
4.8	Formy ochrony przyrody	10
5	Metoda analizy i oceny zastosowana przy sporządzaniu prognozy	30
6	Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	31
7	Określenie, analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów chronionych.....	41
8	Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym lub krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	42
9	Określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko.....	48
10	Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.....	57
11	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatku techniki lub luk we współczesnej wiedzy	59
12	Metody analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	60
13	Transgraniczne oddziaływanie na środowisko	61
14	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	61

1 Wstęp

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz na lata 2015-2023. Opracowanie wykonano w oparciu o art. 47 oraz art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353).

2 Materiały i dokumenty wyjściowe

Przy sporządzaniu prognozy wykorzystano następujące źródła informacji:

- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020,
- inne strategiczne dokumenty;
- „Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2012 roku”;
- „Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2013 roku”;
- „Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2014 roku”.

3 Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

Strategia rozwoju gminy jest najbardziej istotnym dokumentem samorządu gminnego – ogólnym programem działań podejmowanych w gminie, przy wykorzystaniu posiadanych zasobów zmierzających do osiągnięcia założonych celów. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz na lata 2015-2023 bezpośrednio wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 oraz Strategii Rozwoju Powiatu Radomszczańskiego 2020.

Strategia przedstawia cele i działania w trzech komplementarnych obszarach:

- gospodarczym,
- społecznym,
- przestrzennym.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz na lata 2015-2023 pełni następujące funkcje:

- **Kierunkową** dla władz gminnych, środowisk naukowych i biznesowych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, jak również dla wszystkich mieszkańców gminy;
- **Koordynacyjną** dla innych dokumentów programowych i planistycznych na poziomie gminnym;
- **Informacyjną** dla mieszkańców, inwestorów, partnerów, itp.;
- **Promocyjną** w kontekście lokalnym, regionalnym, krajowym oraz ponadnarodowym.

Strategia wyraża długoterminowe cele Gminy, które odpowiadają generalnym kierunkom działania oraz obejmuje:

- diagnozę obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej,
- identyfikację strategicznych obszarów rozwoju wraz z realizacją analizy SWOT dla każdego z nich,
- wskazanie spójności Strategii z dokumentami z poziomu regionalnego, krajowego oraz unijnego,
- wskazanie głównych kierunków rozwoju, celów oraz kierunków interwencji niezbędnych do podjęcia,
- wskazanie sposobu monitorowania i oceny stopnia osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych,
- plan finansowy, w tym: źródła finansowania zaplanowanych inwestycji, działań, szacunkową kwotę środków przeznaczonych na realizację wyznaczonych celów, podstawowe założenia systemu realizacji.

Przedbórz jest miejscem znanym, rozpoznawalnym, cenionym oferującym swoim mieszkańcom, gościom i turystom możliwości spędzenia wolnego czasu w pięknych okolicznościach przyrody z wykorzystaniem regionalnych potencjałów i zasobów. Umożliwiającym i stwarzającym warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji, jako elementu nowoczesnej i konkurencyjnej gospodarki.

W przedmiotowej Strategii zdefiniowane zostały wizja i misja, które przedstawiają się następująco:

Wizja: Przedbórz nowoczesną i otwartą gminą z dynamicznie rozwijającą się gospodarką turystyczną, opartą na walorach krajobrazowych i przyrodniczych, wykorzystującą

potencjał kultury materialnej i niematerialnej wsi, wzmacniającą konkurencyjność regionu i województwa.

Misja: Wzmocnienie rozwoju Przedborza, zapewnienie konkurencyjnej i innowacyjnej turystyki, jako czynnika rozwoju regionalnego i lokalnego, zwiększającego spójność społeczną i gospodarczą oraz poprawę jakości życia mieszkańców poprzez wspieranie przedsiębiorstw, organizacji i instytucji z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno - gospodarczej, analizy badań ankietowych, podsumowania spotkań i wywiadów z władzami gminy, pracownikami Urzędu Miejskiego w Przedborzu zostały zdefiniowane cztery główne wyzwania.

1. Wsparcie rozwoju atrakcyjności, konkurencyjności, jakości usług i produktów turystycznych, jako czynnika stymulującego rozwój.
2. Zagospodarowanie i modernizacja przestrzeni dla rozwoju infrastruktury, w tym turystycznej, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i przepisów ochrony środowiska.
3. Promocja priorytetowych obszarów rozwoju gminy oraz specjalizacji gospodarczych opartych m.in. na turystyce i ekologicznym rolnictwie.
4. Wzmocnienie aktywności społecznej i przedsiębiorczości oraz zwiększenie kompetencji kadr, zwiększenie zadowolenia jakości życia mieszkańców.

Strategia Rozwoju Gminy określa najważniejsze kierunki rozwoju gminy, będące odpowiedzią na wytypowane główne wyzwania rozwojowe. Do tego zdefiniowanych zostało 33 cele, którym przypisano do realizacji 28 projektów o charakterze twardym (inwestycyjnym) i miękkim (informacja, promocja, szkolenia) do realizacji.

Wyzwanie 1. Wsparcie rozwoju atrakcyjności, konkurencyjności, jakości usług i produktów turystycznych, jako czynnika stymulującego rozwój.

Cel strategiczny: Zwiększenie ruchu turystycznego poprzez skuteczne wykorzystanie lokalnego potencjału - będzie realizowany przez następujące cele:

- wsparcie administracyjne i instytucjonalne dla rozwoju turystyki, w tym merytoryczne dla podmiotów działających w obszarze turystyki;
- wsparcie innowacji i ekoinnowacji w turystyce i usługach turystycznych;
- podniesienie jakości usług w turystyce, w tym turystyce wiejskiej;
- kreacja konkurencyjnych lokalnych produktów turystycznych poprzez wykorzystanie istniejących walorów – Pilica – turystyka wodna, Przedborski Park Krajobrazowy - turystyka piesza, rowerowa, przyrodnicza i edukacyjna;
- wsparcie dla stworzenia mechanizmów prawnych i podatkowych umożliwiających rozwój podmiotów zajmujących się turystyką, w tym turystyką wiejską.

Wyzwanie 2. Zagospodarowanie i modernizacja przestrzeni dla rozwoju infrastruktury, w tym turystycznej, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i przepisów ochrony środowiska.

Cel strategiczny: Zadowalająca infrastruktura techniczna w gminie - będzie realizowany przez następujące cele:

- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta i gminy;
- lepsza dostępność komunikacyjna - modernizacja dróg lokalnych (gminnych i powiatowych), ciągów pieszo - rowerowych;
- e – usługi publiczne - rozwój i poprawa stanu infrastruktury informatycznej;
- efektywność energetyczna w gminie - rozwój i promocja odnawialnych źródeł energii - termomodernizacja budynków użyteczności publicznej;
- modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie;
- poprawa estetyki gminy: zagospodarowanie terenów niewykorzystanych;
- ochrona przyrody w gminie, przeciwdziałanie degradacji środowiska naturalnego;
- stworzenie ciekawej i konkurencyjnej infrastruktury turystycznej w gminie.

Wyzwanie 3. Promocja priorytetowych obszarów rozwoju gminy oraz specjalizacji gospodarczych opartych m.in. na turystyce i ekologicznym rolnictwie.

Cel strategiczny: Rozszerzenie i uatrakcyjnienie lokalnej oferty rekreacyjnej, sportowej, wsparcie dla rozwoju innowacyjnego rolnictwa - będzie realizowany przez następujące cele:

- stworzenie oferty turystyczno-rekreacyjnej w gminie - turystyka weekendowa, turystyka wiejska, turystyka aktywna (sportowa m.in. rowerowa, kajakarska, wędkarstwo);
- kreacja marki turystycznej i rekreacyjnej Przedborza;
- przyciągnięcie firm zainteresowanych inwestowaniem w branżę turystyczną i okołoturystyczną;
- organizacja cyklicznych imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowych promujących Przedbórz;
- rozwój turystyki wiejskiej, w tym agroturystyki w gminie poprzez zorganizowanie cyklu szkoleń dla rolników zainteresowanych prowadzeniem gospodarstw agroturystycznych;
- zapewnienie ciekawych możliwości spędzania wolnego czasu, szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe, baza sportowa i rekreacyjna;
- wsparcie rozwoju innowacyjnego, konkurencyjnego i ekologicznego rolnictwa

Wyzwanie 4. Wzmocnienie aktywności społecznej i przedsiębiorczości oraz zwiększenie kompetencji kadr, zwiększenie zadowolenia jakości życia mieszkańców.

Cel strategiczny: Atrakcyjna i przedsiębiorcza gmina, dysponująca silnym kapitałem ludzkim, tworząca zintegrowaną społeczność - będzie realizowany przez następujące cele:

- promocja i przechodzenie na gospodarkę niskoemisyjną - likwidacja źródeł niskiej emisji w budynkach użyteczności publicznych oraz w prywatnych;
- wsparcie rozwoju opieki zdrowotnej na terenie gminy;
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa w gminie;
- wzmacnianie tożsamości lokalnej - stworzenie atrakcyjnej oferty kulturalnej (lokalnego rękodzieła, promocja kultury ludowej);
- aktywizacja i integracja mieszkańców gminy - wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych poprzez wzmacnianie współpracy między samorządem a trzecim sektorem;

- aktywne i zintegrowane społeczeństwo gminy - zwiększenie aktywności mieszkańców w życiu społecznym i gospodarczym gminy;
- zachęcanie do korzystania z oferty kształcenia pozaformalnego (kursy, szkolenia), podnoszącego kwalifikacje;
- edukacja społeczna i promowanie zachowań chroniących środowisko i przestrzeń gminy - podnoszenie świadomości mieszkańców gminy w obszarze ekologii;
- promocja kompetencji cyfrowych wśród mieszkańców gminy;
- wsparcie przez samorząd lokalny rozwoju lokalnej przedsiębiorczości;
- promocja gospodarcza gminy;
- stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości dzięki promowaniu możliwości aplikowania o fundusze UE;
- wspieranie idei tworzenia klastrów, powiązań kooperacyjnych np. w obszarze agroturystyki.

4 Ogólna charakterystyka

Gmina miejsko-wiejska Przedbórz położona jest w województwie łódzkim. Stanowi jedną z trzynastu gmin powiatu radomszczańskiego i graniczy:

- od północy z gminą Aleksandrów,
- od wschodu z gminą Fałków, Słupia i Krasocin (województwo świętokrzyskie),
- od południa z gminą Kluczewsko (województwo świętokrzyskie),
- od zachodu z gminą Ręčno, Masłowice, Wielgomłyny.

Gmina Przedbórz składa się z miasta o tej samej nazwie oraz 28 sołectw, które tworzy 59 wsi. Obszar gminy zajmuje powierzchnię 189,94 km².

Ogólna liczba ludności w gminie miejsko-wiejskiej Przedbórz wynosiła w 2014 r. 7361 osób, a gęstość zaludnienia wynosiła 39 os/km².

4.1 Położenie geograficzne i budowa geomorfologiczna

Gmina Przedbórz znajduje się na obszarze jednostki tektonicznej antyklinorium środkowopolskim (wał środkowopolski) w części mezozoicznej osłony Gór Świętokrzyskich. Gmina Przedbórz znajduje się na Wyżynie Przedborskiej. Pasma na którym położona jest gmina Przedbórz (Przedborsko-Małogoskie) składa się głównie

z utworów mezozoicznych w postaci wapieni górnajurajskich oraz piaskowców kredowych, na których zalegają osady trzeciorzędowe, w postaci przeważnie osadów plejstocenских. Nie występują tutaj praktycznie wcale osady trzeciorzędowe stanowiące utwory zlodowacenia południowopolskiego i środkowopolskiego. Na obszarach dolin rzecznych występują przeważnie osady piaszczyste, żwirowe i mułkowate, a także wykształcone tam mady. Pokrywy piasków eolicznych na obszarze gminy występują jako porzrzucane pojedyncze wydmy i ich zespoły. Osady holocenские składające się z mułków, piasków i żwirów rzecznych oraz torfów znajdują się głównie w dolinach rzecznych i obniżeniach terenu.

4.2 Gleby

Struktura glebowa na obszarze gminy pod kontem użytkowym jest niekorzystna gdyż ponad 80% stanowią gleby o niskich klasach bonitacyjnych tj. V i VI. Pozostałe gleby należą do klas III i IV gdyż na obszarze gminy gleby o klasach I i II nie występują. Zróżnicowane warunki morfologiczne i hydrologiczne wpływały na ukształtowanie różnych typów i rodzajów gleb. Wśród tych gleb występują m.in. gleby rdzawe, brunatne, pyłowe, rędziny a także gleby wylugowane i kwaśne. Na obszarze gminy występują również gleby torfowe oraz mady.

4.3 Klimat

Pod względem klimatycznym gmina Przedbórz obejmuje klimat nizinny oraz wyżynny. Dominują wiatry zachodnie i południowo-zachodnie zaś suma opadów wynosi ok. 650 mm. Najwyższy poziom opadów odnotowuje się w miesiącu, zaś liczba dni w których występują opady waha się pomiędzy 130 a 150 w ciągu roku. Średnia temperatura na obszarze gminy wynosi 7,1⁰C, z czego najwyższe temperatury przypadają na miesiąc lipiec zaś najniższe na luty. Pokrywa średnia występuje średnio 75 dni w roku, zaś okres wegetacyjny wynosi ok. 213 dni.

4.4 Surowce naturalne

Na obszarze gminy znajdują się głównie surowce związane z budową geologiczną obszaru do których należą m. in. piaskowce, wapienie i margle. Na obszarze gminy występują także mułki niemające znaczenia gospodarczego. Wśród kruszyw naturalnych, które występują dosyć powszechnie na obszarze gminy zaliczyć należy przede wszystkim żwiry, piaski i pospółki.

4.5 Lasy oraz krajobraz

Krajobraz gminy charakteryzuje się zarówno cechami krajobrazu nizinnego jak i wyżynnego, a wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego posiadają charakter przejściowy: wyżynny, nizinny i pośredni. Na obszarze gminy występują liczne powierzchnie leśne, związane z występowaniem dawnych puszczy. Lesistość na terenie gminy zgodnie z danymi GUS wynosiła w 2014 r. 54,2%, zaś powierzchnia terenów leśnych wynosiła ogółem 10290,87 ha, w tym lasów publicznych 9023,87 ha. Z uwagi na warunki klimatyczne, glebowe i siedliskowe na obszarze gminy przeważają bory sosnowe.

Gmina Przedbórz posiada korzystne położenie geograficzne, dobre połączenia komunikacyjne, może pochwalić się oraz walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, zabytkami. Dzięki temu może stać się atrakcyjną destynacją turystyczną dla mieszkańców miast, szczególnie wśród pobliskich województw.

Największą wartością Gminy Przedbórz są jego walory przyrodnicze. Charakteryzuje się dużą lesistością, na jej terenie znajduje się Przedborski Park Krajobrazowy, zalew, a także najwyższe wzniesienie w województwie łódzkim - Fajna Ryba. Położenie na obszarze Przedborskiego Parku Krajobrazowego daje możliwość odbywania pieszych wędrówek, jazdy na rowerze, kąpieli oraz zwiedzania obiektów historycznych. Dużą atrakcją jest rzeka Pilica, która jest popularnym miejscem wybieranym przez kajakarzy.

Turyści mogą korzystać z 4 szlaków turystycznych o różnej długości oraz trudności. Wyznaczone trasy pozwalają na miłe spędzenie czasu na świeżym powietrzu, podziwianie przyrody i zobaczenie zabytków znajdujących się na terenie gminy.

4.6 Wody powierzchniowe i podziemne

Główną rzeką na obszarze gminy jest rzeka Pilica stanowiąca zlewnie obszaru całej gminy, zaś główne dopływy Pilicy stanowią rzeki Czarna Włoszczowska i Ojrzanka. Zlewnia rzeki Pilicy cechuje się dobrymi warunkami odwodnienia. Przepływa ona przez obszar całej gminy stanowiąc od strony zachodniej jej naturalną granicę. Sieć rzeczna na obszarze gminy uzupełnia również szereg mniejszych cieków do których należą m.in. Potok Rybnica, Potok Borowa, Potok Kaleń. Zasoby rzeczne na obszarze gminy zależą od wielu czynników naturalnych i są zmienne sezonowo. Na kształtowanie poziomu wód w rzekach mają również wpływ strefy zasilania podziemnego. Na obszarze gminy występują również zespoły stawów rybnych, podmokłe tereny torfowo bagienne oraz zbiorniki systemów melioracyjnych. Wśród zbiorników wody stojącej należy wymienić m.in. Stawy Poręba – Papiernia, Stawy „Bolesław” i „Duży”, a także Zalew w Przedborzu.

Na obszarze gminy występują trzy jednostki hydrogeologiczne. W części północno-zachodniej położonej w regionie Łódzkim, podregionie Piotrkowskim zidentyfikowano poziomy użytkowe wód podziemnych w osadach kredowych. W kolejnej części położonej na południowym zachodzie w regionie Nidziańskim zidentyfikowano poziomy użytkowe wód podziemnych w utworach górnajurajskich i kredowych. Z kolei w utworach górnej kredy i jury zidentyfikowano poziomy użytkowe w obszarze położonym na północnym wschodzie. Przedmiotowe poziomy wodonośne obejmują wody szczelinowe i szczelinowo-porowe. Zapotrzebowanie na wodę dla potrzeb rolnych realizowane jest z poziomu wodonośnego czwartorzędowego. Wody z tego poziomu występują równie w piaskach wodnolodowcowych i rzecznych o różnej miąższości. Głębokość występowania zwierciadła wody gruntowej wynosi przeważnie do 5 m. Wydajność źródeł z tego poziomu wynosi od ok. 7 do 13 m³/h. Główne zaopatrzenie w wodę na obszarze gminy prowadzone jest z kredowego poziomu wodonośnego. W Przedborzu występują m.in. dwa ujęcia wód z tego poziomu o wydajności przekraczającej 100 m³/h.

Dolna kreda składa się głównie z piasków i piaskowców, zaś poziom górnej kredy z margli, wapieni i opok. Wody zgromadzone w tych poziomach należą do kategorii porowo-szczelinowych i porowych. Na poziomie górnajurajskim występują pokłady kimerydu.

Na fragmencie obszaru gminy występuje Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 409 Niecka Miechowska. Wody podziemne zasilane są w procesie infiltracji głównie w okresach o zwiększonych opadach oraz okresach roztopów wiosennych.

4.7 Flora i fauna

Wśród obszarów leśnych na obszarze gminy dominują bory sosnowe, jednakże zarówno struktura gatunkowa i siedliskowa jest zróżnicowana i pozwala na utrzymanie drzewostanów wielogatunkowych oraz zwiększanie udziału gatunków liściastych. Na obszarze gminy występują również kompleksy zieleni zorganizowanej takie jak parki, zieleńce i inne. Na obszarze gminy występują również zbiorowiska roślinne związane z bytowaniem człowieka oraz prowadzeniem upraw rolnych. Pod względem fauny obszar gminy jest również zróżnicowany. Występowanie różnych gatunków zwierząt związane jest z formami ochrony przyrody położonymi na obszarze gminy. Zaobserwować można takie gatunki jak: bocian biały, bocian czarny, żuraw, żmija zygzakowata, padalec oraz inne różnego rodzaju płazy, gatunki ptaków oraz ssaków.

4.8 Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Przedbórz zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651 ze zm.) występują następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat przyrody Czarna Różga, zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody zajmuje powierzchnię 185,6 ha, stanowi rezerwat leśnym, typ fitocenotyczny, podtyp zbiorowisk leśnych, typ ekosystemu leśny i borowy, podtyp ekosystemu lasów nizinnych. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnych ekosystemów wilgotnych lasów liściastych z licznymi drzewami pomnikowymi oraz gatunkami rzadkich i chronionych roślin zielnych. Cel ten jest zbieżny z celem ochrony obszaru Natura 2000 w części pokrywającej się z rezerwatem. Plan ochrony rezerwatu ustanowiono Zarządzeniem Nr 24/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Czarna Różga" (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 103, poz. 865);
- Rezerwat przyrody Piskorzaniec, zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody zajmujące powierzchnię 409,19 ha, stanowi rezerwat torfowiskowy, typ fitocenotyczny, podtyp zbiorowisk nieleśnych, typ ekosystemu różnych ekosystemów, podtyp ekosystemu lasów i torfowisk. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie

naturalnych biocenoz torfowiskowych i leśnych z bogatą awifauną i entomofauną. Plan ochrony rezerwatu ustanowiono Zarządzenie Nr 23/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Piskorzanie" (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 103, poz. 864);

- Otulina Sulejowskiego Parku Krajobrazowego;
- Przedborski Park Krajobrazowy, którego powierzchnia wynosi 16553,00 ha. W części położonej na obszarze województwa łódzkiego zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody dla Parku określa się następujące cele polityki ochrony:

a) cele ekologiczne:

- ochrona charakterystycznych i unikatowych cech naturalnych środowiska przyrodniczego i krajobrazu,
- utrzymanie równowagi ekologicznej w funkcjonowaniu przyrody Parku oraz jego otoczenia,
- utrzymanie zdolności ekosystemów do odtwarzania zasobów przyrody,
- ochrona ekosystemów przed szkodliwym oddziaływaniem zewnętrznym i wewnętrznym,

b) cele kulturowe i krajobrazowe:

- ochrona obiektów i terenów stanowiących o dziedzictwie kulturowym obszaru Parku,
- ochrona i wyeksponowanie krajobrazu kulturowo-historycznego,
- kształtowanie harmonijnego krajobrazu współczesnego,

c) cele gospodarcze:

- rozwój gospodarczy wszystkich działalności dopuszczonych na obszar Parku,
- realizacja potrzeb społeczności zamieszkującej Park,
- ochrona walorów i kształtowanie warunków dla rozwoju turystyki i wypoczynku;

- obszary chronionego krajobrazu:

- Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu, zajmujący łączną powierzchnię 5417 ha. Zgodnie z danymi zawartymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu wraz z parkiem jest jednym z najcenniejszych obszarów w środkowej Polsce, odznacza się dużą zmiennością budowy geologicznej i rzeźby terenu, co wpływa na zróżnicowanie innych elementów środowiska przyrodniczego: wód podziemnych i powierzchniowych, gleb, klimatu, szaty roślinnej i świata zwierząt, występują tu obok siebie formy rzeźby o charakterze typowym dla niżu, jak też elementy

rzeźby wyżynnej, stanowiący malowniczy krajobraz, oznaczający się dużą różnorodnością i pięknymi punktami widokowymi. Centralną oś morfologiczną obszaru zajmuje Pasma Przedborsko-Małogoskie zbudowane z wapieni górno jurajskich oraz kredowych piaskowców, gdzie wysokości bezwzględne terenu przekraczają 250 m n.p.m. w części półn. obszaru występują elementy typowe dla nizin: płaskie powierzchnie zbudowane z utworów wodnolodowcowych (nierzadko zwydmione), rozległe zabagnione obniżenia oraz wyniesienia zbudowane z utworów górnotriasowych jury dolnej, w strefie połd. występuje obniżenie Niecki Włoszczowskiej, przecięte dolinami rzek Pilicy i Czarnej Włoszczowskiej, gdzie na kredowym podłożu zalegają osady czwartorzędowe, w tym piaski przewiane w wydmach, różnorodność warunków siedliskowych w obszarze sprawia silne zróżnicowanie i bogactwo szaty roślinnej, fitocenozy leśne reprezentują olsy, łągi, grady, bory sosnowe i bory mieszane, natomiast zbiorowiska nieleśne tworzą różnorodne zespoły łąkowe, zbiorowiska wodne i bagienne, torfowiskowe i ciepłolubnych muraw kserotermicznych, na Obszarze Chronionego Krajobrazu występuje szereg gatunków zwierząt objętych ochroną prawną, prowadzona jest też gospodarka łowiecka realizowana w poszczególnych obwodach;

- Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu zajmujący obecnie łączną powierzchnię 43790 ha, zgodnie z opisem zawartym w rejestrze form ochrony przyrody RDOŚ w Łodzi stanowi tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych;
- pomniki przyrody:
 - brzoza brodawkowata, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 201 cm, zlokalizowana na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
 - brzoza brodawkowata, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 205 cm, zlokalizowana na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
 - brzoza brodawkowata, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 226,5 cm, zlokalizowana na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;

- brzoza brodawkowata, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 249,5 cm, zlokalizowana na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- brzoza brodawkowata, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 177 cm, zlokalizowana na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- dąb szypułkowy, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 206 cm, zlokalizowany na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- grab zwyczajny, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 207 cm, zlokalizowany na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- grab zwyczajny, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 241 cm, zlokalizowany na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- grab zwyczajny, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 278 cm, zlokalizowany na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- grab zwyczajny, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 318 cm, zlokalizowany na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- jesion wyniosły, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 246 cm, zlokalizowany na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- jesion wyniosły, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 253 cm, zlokalizowany na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- klon srebrzysty, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 229 cm, zlokalizowany na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- klon srebrzysty, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 265 cm, zlokalizowany na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;

- klon zwyczajny, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 273 cm, zlokalizowany na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- lipa drobnolistna, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 218 cm, zlokalizowana na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- lipa szerokolistna, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 213 cm, zlokalizowana na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- olsza czarna, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 227 cm, zlokalizowana na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- olsza czarna, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 261,5 cm, zlokalizowana na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- olsza czarna, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 287 cm, zlokalizowana na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- olsza czarna, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 577 cm, zlokalizowana na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- topola czarna, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 444 cm, zlokalizowana na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- wiąz polny, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 285,5 cm, zlokalizowany na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- wiąz szypułkowy, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 245 cm, zlokalizowany na działce nr 154/1, przy ul. Trytwa w Przedborzu, teren zabytkowego parku;
- dąb szypułkowy, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 400 cm, zlokalizowany na działce nr 368 w miejscowości Borowa;
- dwa dęby szypułkowe, o obwodach na wysokości 1,3 m wynoszących 260 i 275 cm, zlokalizowane na działce nr 125 w miejscowości Gaj-Policzko;

- dąb szypułkowy, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 340 cm, zlokalizowany na działce nr 341 oddział leśny, 150 m od drogi Przedbórz-Końskie;
- lipa drobnolistna, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 415 cm, zlokalizowana na działce nr 23 w miejscowości Józefów przy drodze wiejskiej w zagrodzie przydomowej;
- dąb szypułkowy, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 728 cm, zlokalizowany na działce nr 607 w miejscowości Piskorzaniec;
- lipa drobnolistna, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 325 cm, zlokalizowana na działce nr 209 w miejscowości Przedbórz pomiędzy ul. Cmentarną a ul. Krakowską na cmentarzu parafialnym;
- lipa drobnolistna, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 370 cm, zlokalizowana na działce nr 209 w miejscowości Przedbórz pomiędzy ul. Cmentarną a ul. Krakowską na cmentarzu parafialnym;
- dąb szypułkowy, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 335 cm, zlokalizowany na działce nr 209 w miejscowości Przedbórz pomiędzy ul. Cmentarną a ul. Krakowską na cmentarzu parafialnym;
- dąb szypułkowy, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 270 cm, zlokalizowany na działce nr 209 w miejscowości Przedbórz pomiędzy ul. Cmentarną a ul. Krakowską na cmentarzu parafialnym;
- 5 lip drobnolistnych i klon pospolity, o obwodach na wysokości 1,3 m wynoszących 285, 250, 480, 300, 340, 350 cm, zlokalizowanych na działce nr 158 w miejscowości Przedbórz, przy kościele, przy ul. Kieleckiej;
- 7 buków pospolitych, o obwodach na wysokości 1,3 m wynoszących 195-365 cm, zlokalizowanych na działkach nr 185/1, 197 w miejscowości Przedbórz, wzgórze „Czerwony Kamień”;
- cis pospolity, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 135 cm, zlokalizowany na działce nr 105 w miejscowości Stara Wieś, zagroda wiejska przy drodze gminnej;
- cis pospolity, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 125 cm, zlokalizowany na działce nr 105 w miejscowości Stara Wieś, zagroda wiejska przy drodze gminnej;
- dąb szypułkowy, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 265 cm, zlokalizowany na działce nr 386 niedaleko drogi powiatowej Przedbórz-Wojciechów;

- sosna pospolita, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 377 cm, zlokalizowana na działce nr 179 w miejscowości Wymysłów, teren przy leśniczówce, Nadleśnictwo Przedbórz;
- dąb szypułkowy, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 475 cm, zlokalizowany na działce nr 245 w miejscowości Zagacie, na między przy polu;
- 30 dębów szypułkowych, o obwodach na wysokości 1,3 m wynoszących 120-365 cm, zlokalizowanych na działkach nr 353 w oddziale leśnym ok. 300 m od granicy administracyjnej gminy Przedbórz i Fałków;
- 52 modrzewie europejskie, o obwodach na wysokości 1,3 m wynoszących 120-260 cm, zlokalizowane na działkach nr 353 w oddziale leśnym ok. 300 m od granicy administracyjnej gminy Przedbórz i Fałków;
- 49 sosen pospolitych, o obwodach na wysokości 1,3 m wynoszących 120-220 cm, zlokalizowanych na działkach nr 353 w oddziale leśnym ok. 300 m od granicy administracyjnej gminy Przedbórz i Fałków;
- gład granitowy, zlokalizowany na działce nr 376, oddział leśny;
- dąb szypułkowy, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 560 cm, zlokalizowany na działce nr 137 w miejscowości Taras, na posesji ok. 20 m od drogi powiatowej;
- dwa wiązy polne, o obwodach na wysokości 1,3 m wynoszących 485 i 390 cm, zlokalizowane na działce nr 286 w miejscowości Taras, koło 500 m od drogi powiatowej w kierunku Pilicy;
- trzy dęby szypułkowe, o obwodach na wysokości 1,3 m wynoszących 520, 495 i 320 cm, zlokalizowane na działce nr 894 (895/1) w miejscowości Taras;
- dąb szypułkowy, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 380 cm, zlokalizowany na działce nr 296 w miejscowości Wierzchlas, drzewo położone w pasie pól pomiędzy zabudowaniami wsi Wierzchlas a kompleksem leśnym okalającym wieś od strony północnej;
- lipa drobnolistna, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 380 cm, zlokalizowana na działce nr 263/1 w miejscowości Wierzchlas, przy drodze na zachodnim skraju wsi Wierzchlas;
- granit, o obwodzie wynoszącym 620 cm, zlokalizowany na działce nr 353 w miejscowości Wygwizdów, w leśnictwie Wierzchlas, w oddziale leśnym nr 90, w grupie drzew pomnikowych;
- dąb bezszypułkowy, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 245 cm, zlokalizowany na działce nr 353 w miejscowości Wygwizdów, rośnie

w leśnictwie Wierzchlas, w oddziale leśnym nr 90, przy drodze stanowiącej granicę lasów państwowych i prywatnych;

- dąb bezszypułkowy, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 260 cm, zlokalizowany na działce nr 353 w miejscowości Wygwizdów, rośnie w leśnictwie Wierzchlas, w oddziale leśnym nr 90, przy drodze stanowiącej granicę lasów państwowych i prywatnych;
- dąb bezszypułkowy, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 220 cm, zlokalizowany na działce nr 391 w miejscowości Wygwizdów, rośnie w leśnictwie Grobla, w oddziale leśnym nr 125, wewnątrz oddziału leśnego nr 125 i 50 m od linii oddziałowej stanowiącej granicę Przedborskiego Parku Krajobrazowego i Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu;
- buk pospolity, o obwodzie na wysokości 1,3 m wynoszącym 392 cm, zlokalizowany na działce nr 188 w miejscowości Wygwizdów, rośnie w leśnictwie Wymysłów, oddziale leśnym nr 179 przy nowo założonej uprawie;

– użytki ekologiczne:

- bagno śródleśne o powierzchni 0,27 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 407, Leśnictwo Józefów oddział 67 f Nadleśnictwo Przdbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,29 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 268, Leśnictwo Józefów oddział 32 j, Nadleśnictwo Przdbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,44 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 306, Leśnictwo Reczków, oddział 95 f Nadleśnictwo Przdbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 1,32 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 307, Leśnictwo Reczków, oddział 96 b Nadleśnictwo Przdbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,35 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 381, Leśnictwo Skórnice oddział 183 k Nadleśnictwo Przdbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,26 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 391, Leśnictwo Skórnice oddział 195 g Nadleśnictwo Przdbórz;

- bagno śródleśne o powierzchni 0,88 ha położone w obrębie ewidencyjnym Piskorzeniec na działce nr ewid.1256, Leśnictwo Piskorzeniec oddział 243 n Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 7,56 ha położone w obrębie ewidencyjnym Piskorzeniec na działce nr ewid. 1258, Leśnictwo Piskorzeniec oddział 245 d Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 7,99 ha położone w obrębie ewidencyjnym Piskorzeniec na działce nr ewid. 1260, Leśnictwo Piskorzeniec oddział 247 c Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 2,24 ha położone w obrębie ewidencyjnym Piskorzeniec na działce nr ewid. 1261, Leśnictwo Piskorzeniec oddział 248 h Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 1,42 ha położone w obrębie ewidencyjnym Piskorzeniec na działce nr ewid. 1261, Leśnictwo Piskorzeniec oddział 248 j Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,28 ha położone w obrębie ewidencyjnym Piskorzeniec na działce nr ewid. 1262, Leśnictwo Piskorzeniec oddział 249 h Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,58 ha położone w obrębie ewidencyjnym Borowa na działce nr ewid. 485, Leśnictwo Piskorzeniec oddział 400 i Nadleśnictwo Przedbórz;
- Bagno i torfowisko śródleśne o powierzchni 0,34 ha położone w obrębie ewidencyjnym Wygwizdów na działce nr ewid. 359, Leśnictwo Grobla oddział 96 d Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,34 ha położone w obrębie ewidencyjnym Wygwizdów na działce nr ewid. 417, Leśnictwo Grobla oddział 148 i Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,75 ha położone w obrębie ewidencyjnym Miejskie Pola na działce nr ewid. 163/2, Leśnictwo Grobla oddział 163 k Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 1,05 ha położone w obrębie ewidencyjnym Stara Wieś na działce nr ewid. 175, Leśnictwo Żeleźnica oddział 309 d Nadleśnictwo Przedbórz;

- bagno śródleśne o powierzchni 0,28 ha położone w obrębie ewidencyjnym Stara Wieś na działce nr ewid. 175, Leśnictwo Żeleźnica oddział 309 g Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 1,54 ha położone w obrębie ewidencyjnym Stara Wieś na działce nr ewid. 136, Leśnictwo Żeleźnica oddział 256 g Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 1,05 ha położone w obrębie ewidencyjnym Stara Wieś na działce nr ewid. 147, Leśnictwo Żeleźnica oddział 264 d Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,11 ha położone w obrębie ewidencyjnym Stara Wieś na działce nr ewid. 149, Leśnictwo Żeleźnica, oddział 265 j Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,39 ha położone w obrębie ewidencyjnym Stara Wieś na działce nr ewid. 148, Leśnictwo Żeleźnica oddział 265 k Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 1,32 ha położone w obrębie ewidencyjnym Stara Wieś na działce nr ewid. 184, Leśnictwo Żeleźnica oddział 285 i Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,35 ha położone w obrębie ewidencyjnym Stara Wieś na działce nr ewid. 190, Leśnictwo Żeleźnica oddział 298 h Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,25 ha położone w obrębie ewidencyjnym Stara Wieś na działce nr ewid. 190, Leśnictwo Żeleźnica oddział 298 m Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 2,43 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 351, Leśnictwo Papiernia oddział 153 m Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,75 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 352, Leśnictwo Papiernia oddział 154 i Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 2,66 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 353, Leśnictwo Papiernia oddział 155 b Nadleśnictwo Przedbórz;

- bagno śródleśne o powierzchni 0,77 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 353, Leśnictwo Papiernia oddział 155 h Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,65 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 316, Leśnictwo Papiernia, oddział 106 g Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,67 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 322, Leśnictwo Papiernia oddział 113 h Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 1,07 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 323, Leśnictwo Papiernia oddział 114 f Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 2,66 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 330, Leśnictwo Reczków oddział 124h Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,39 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 332, Leśnictwo Papiernia oddział 126 h Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,23 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 333, Leśnictwo Papiernia oddział 127 g Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 1,31 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 333, Leśnictwo Papiernia oddział 127 m Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,81 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 334, Leśnictwo Papiernia oddział 128 a Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,57 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 334, Leśnictwo Papiernia, oddział 128 j Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,51 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 342, Leśnictwo Papiernia oddział 140 a Nadleśnictwo Przedbórz;

- bagno śródleśne o powierzchni 0,17 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 343, Leśnictwo Papiernia oddział 141 d Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,42 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 344, Leśnictwo Papiernia oddział 142 a Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,77 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 344 J, Leśnictwo Papiernia oddział 142 i Nadleśnictwo Przedbórz
- bagno śródleśne o powierzchni 0,4 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 346, Leśnictwo Papiernia oddział 144 b Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 1,13 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 351, Leśnictwo Papiernia oddział 153 l Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,87 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 354, Leśnictwo Papiernia oddział 156 c Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,2 ha położone w obrębie ewidencyjnym Taras na działce nr ewid. 894, Leśnictwo Taras oddział 26 d Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 1,09 ha położone w obrębie ewidencyjnym Taras na działce nr ewid. 895, Leśnictwo Taras oddział 26 z Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,54 ha położone w obrębie ewidencyjnym Zuzowy na działce nr ewid. 1019, Leśnictwo Taras oddział 27 f Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,7 ha położone w obrębie ewidencyjnym Wygwizdów na działce nr ewid. 346, Leśnictwo Wierzchlas oddział 84 n Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,78 ha położone w obrębie ewidencyjnym Wygwizdów na działce nr ewid. 355, Leśnictwo Wierzchlas oddział 92 f Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,77 ha położone w obrębie ewidencyjnym Wygwizdów na działce nr ewid. 356, Leśnictwo Wierzchlas oddział 93 k Nadleśnictwo Przedbórz;

- bagno śródleśne o powierzchni 2,39 ha położone w obrębie ewidencyjnym Borowa na działce nr ewid. 821, Leśnictwo Wierzchlas oddział 132 i Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 3,66 ha położone w obrębie ewidencyjnym Borowa na działce nr ewid. 824, Leśnictwo Wierzchlas oddział 135 i Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,72 ha położone w obrębie ewidencyjnym Borowa na działce nr ewid. 825, Leśnictwo Wierzchlas oddział 136 d Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,33 ha położone w obrębie ewidencyjnym Borowa na działce nr ewid. 825, Leśnictwo Wierzchlas oddział 136 h Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,66 ha położone w obrębie ewidencyjnym Wygwizdów na działce nr ewid. 368, Leśnictwo Wierzchlas oddział 104 m Nadleśnictwo Przedbórz;
- samosiew tarniny o powierzchni 0,02 ha położony w obrębie ewidencyjnym Kaleń na działce nr ewid. 838, Leśnictwo Wierzchlas oddział 523 b Nadleśnictwo Przedbórz;
- samosiew tarniny o powierzchni 0,06 ha położony w obrębie ewidencyjnym Kaleń na działce nr ewid. 835, Leśnictwo Wierzchlas oddział 523 c Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 2,66 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 330, Leśnictwo Reczków, oddział 124h, Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 1,19 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 341, Leśnictwo Reczków oddział 139 b Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,33 ha położone w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 341, Leśnictwo Reczków oddział 139 h Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,49 ha położone w obrębie ewidencyjnym Taras na działce nr ewid. 890, Leśnictwo Grobla oddział 46 i i Nadleśnictwo Przedbórz;

- samosiew tarniny o powierzchni 0,10 ha położony w obrębie ewidencyjnym Mojżeszów na działce nr ewidencyjny 205 Leśnictwo Żeleźnica oddział 529, Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 1,27 ha położone w obrębie ewidencyjnym Taras na działce nr ewid. 890, Leśnictwo Grobla oddział 46 k n Nadleśnictwo Przedbórz;
- bagno śródleśne o powierzchni 0,15 ha położone w obrębie ewidencyjnym Taras na działce nr ewid. 890, Leśnictwo Grobla oddział 46 p Nadleśnictwo Przedbórz;
- zakrzewienia o powierzchni 3,34 położone w obrębie ewidencyjnym Góry Mokre na działkach nr ewid. 787, 1307, 827, Leśnictwo Piskorzeniec oddział 415 a b c d f g h i Nadleśnictwo Przedbórz;
- zakrzewienie na zboczach Fajnej Ryby złożone głównie z tarniny o powierzchni 0,05 ha położone w obrębie ewidencyjnym Góry Mokre na działce nr ewid. 401 Leśnictwo Piskorzeniec oddział 416 o Nadleśnictwo Przedbórz;
- łąka śródleśna o powierzchni 0,43 ha położona w obrębie ewidencyjnym Piskorzeniec na działkach nr ewid. 703, 704, Leśnictwo Piskorzeniec oddział 507 k l Nadleśnictwo Przedbórz;
- łąka śródleśna o powierzchni 13,02 ha położona w obrębie ewidencyjnym Stara Wieś na działkach nr ewid. 138, 137, 148, 149, Leśnictwo Żeleźnica oddział 257 j k 265 a b Nadleśnictwo Przedbórz;
- łąka śródleśna o powierzchni 0,33 ha położona w obrębie ewidencyjnym Stara Wieś na działkach nr ewid. 148, 149, Leśnictwo Żeleźnica oddział 265 n o Nadleśnictwo Przedbórz;
- zakrzewienia śródpolne o powierzchni 0,13 ha położone w obrębie ewidencyjnym Mojżeszów na działce nr ewid. 46, Leśnictwo Żeleźnica oddział 529 a Nadleśnictwo Przedbórz;
- zakrzewienia śródpolne o powierzchni 0,15 ha położone w obrębie ewidencyjnym Mojżeszów na działce nr ewid. 218, Leśnictwo Żeleźnica oddział 529 m n Nadleśnictwo Przedbórz;
- zakrzewienia śródpolne o powierzchni 0,33 ha położone w obrębie ewidencyjnym Mojżeszów na działkach nr ewid. 210, 211, Leśnictwo Żeleźnica oddział 529 o p y z Nadleśnictwo Przedbórz;

- zakrzewienia śródpolne o powierzchni 0,27 ha położone w obrębie ewidencyjnym Mojżeszów na działkach nr ewid. 201, 202, Leśnictwo Żeleźnica oddział 529 s ax bx Nadleśnictwo Przedbórz;
- łąka śródleśna o powierzchni 0,57 ha położona w obrębie ewidencyjnym Józefów Stary na działce nr ewid. 351, Leśnictwo Papiernia oddział 153 k Nadleśnictwo Przedbórz.
- Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Majowa Góra.

Na terenie gminy leży częściowo obszar Natura 2000 – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolina Środkowej Pilicy PLH100008. Dokument SDF opisuje niniejszy obszar następująco.

„Położenie, powierzchnia

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolina Środkowej Pilicy PLH100008 położony jest w całości na terenie województwa łódzkiego, na terenie powiatów: piotrkowskiego - Gminy Sulejów, Aleksandrów, Ręczno oraz radomszczańskiego - Gmina Przedbórz. Obszar zajmuje powierzchnię 3787,4 ha. Obejmuje 40-sto kilometrowy odcinek środkowej Pilicy (około 1/8 całkowitej długości rzeki), położony jest w większości w regionie Doliny Sulejowskiej, pomiędzy Wzgórzami Radomszczańskimi, Równiną Piotrkowską (na zachodzie) i Wzgórzami Opoczyńskimi (na wschodzie). Średnia wysokość obszaru wynosi 180 m n.p.m. Obszar położony jest w całości w regionie administracyjnym Piotrkowskim PL115, w kontynentalnym regionie biogeograficznym. Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski (Kondracki 2009) opisywany obiekt leży w obrębie mezoregionów Wzgórz Radomszczańskie oraz Niecka Włoszczowska. Mezoregiony te wchodzi w skład makroregionu Wyżyny Przedborskiej, która należy do podprowincji Wyżyny Małopolskiej. Podział geobotaniczny Polski J. Matuszkiewicza (2008) lokuje opisywany obszar w Prowincji środkowoeuropejskiej, w Dziale Wyżyn Południowopolskich, w granicach dwóch krain: Krainy Wysoczyzn Łódzko-Wieluńskich oraz Krainy Wyżyn środkowomałopolskich. W obrębie tych krain wyróżnia się jednostki niższego rzędu, wobec czego obszar Doliny środkowej Pilicy można przypisać do okręgów: Pasma Małopolsko-Przedborskiego, Wzgórz Opoczyńsko-Łopuszańskich (w obrębie Krainy Wyżyn środkowomałopolskich) oraz Tomaszowsko-Pajęczańskiego (w obrębie Krainy Wysoczyzn Łódzko-Wieluńskich). W okolicach Przedborza obszar plasuje się

w podokręgu Przedborskim, następnie przechodzi do podokręgu Skotnickiego, a w okolicach Sulejowa przebiega na granicy podokręgów Lubieńskiego i Opoczyńsko-Sulejowskiego. Potencjalną roślinnością naturalną dla tego obszaru są bory mieszane, a na żyzniejszym podłożu - grądy odmiany subkontynentalnej. Dna dolin stanowią siedlisko właściwe łągom.

Geologia

Obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Pilicy leży w przejściowej strefie krajobrazów nizinnych i wyżynnych. W związku z tym, cechuje się bogatą i zróżnicowaną rzeźbą terenu. Tworzą ją czwartorzędowe utwory polodowcowe (piaski, gliny zwałowe), osady fluwialne w dolinie Pilicy oraz wychodnie skał mezozoicznych. Dzisiejszy krajobraz obszaru ukształtowała zarówno budowa geologiczna, działalność lądolodu skandynawskiego oraz rzeki, jak i gospodarka człowieka (przemysł wydobywczy, rolnictwo).

Gleby

Na terenie Obszaru przeważają gleby bielicoziemne (bielicowe, bielice, rdzawe), w mniejszym stopniu zaś brunatnoziemne (brunatne właściwe, płowe). W najbliższym sąsiedztwie samej rzeki występują gleby napływowe aluwialne (np. mady rzeczne) oraz hydrogeniczne (bagienne i pobagienne). Zmiany w odczynie, zasobności i żyzności gleb mają związek ze zmianami zachodzącymi w klimacie i szacie roślinnej. Procesy erozyjne, emisja gazów i płynów istotnie wpływają na środowisko glebowe. Decydujący wpływ na jakość gleb wywiera budowa geologiczna warstw powierzchniowych.

Hydrologia

Główną osią hydrologiczną obszaru jest rzeka Pilica. Jest ona najdłuższym lewym dopływem Wisły. Jej krasowe źródła znajdują się w okolicach miasta Pilica na wysokości 350 m n.p.m., ujście do Wisły zaś - w okolicach wsi Mniszew (96 m n.p.m.). Łączna długość rzeki wynosi 319 km, a powierzchnia dorzecza 9 273 km². Wody Pilicy są stosunkowo czyste. Rzeka jest nieuregulowana, ma naturalny charakter - występują nań

liczne meandry i starorzecza. Pewne fragmenty obszaru są regularnie zalewane. Rzekami odwadniającymi omawiany teren są Pilica i jej dopływy.

Klimat

Teren położony jest na obszarze pozostającym pod wpływem zarówno wilgotnych mas powietrza znad Oceanu Atlantyckiego, jak i suchych mas z głębi kontynentu euroazjatyckiego. Latem przeważają masy powietrza polarno-morskiego, które napływają z zachodu lub północnego zachodu, zimą natomiast masy powietrza polarno-kontynentalnego, napływające ze wschodu. Ścieranie się mas powietrza nad obszarem powoduje przejściowy charakter klimatu, którego cechą charakterystyczną jest duża zmienność warunków pogodowych. Przeważają tu wiatry z zachodu i z południowego zachodu. Obszar ten charakteryzuje się średnią roczną temperaturą powietrza 7,8°C, temperaturą najzimniejszego miesiąca (styczeń) 1,9°C oraz temperaturą najcieplejszego miesiąca (lipiec) 17,9°C. Średnia wielkość opadów wynosi 590 mm/rok - najwyższe opady występują w miesiącach letnich (czerwiec-sierpień), a najniższe w miesiącach zimowych. Czas trwania okresu wegetacyjnego (liczba dni ze średnią temperaturą dobową nie jest mniejsza niż 5°C) mieści się w przedziale 200-210 dni.

Struktura krajobrazu, walory przyrodnicze

Obszar obejmuje i ochrania jeden z najcenniejszych fragmentów Pilicy, w jej środkowym odcinku od okolic Sulejowa po okolice Przedborza. Na terenie obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Środkowej Pilicy PLH100008 znajduje się fragment najlepiej zachowanego, nieuregulowanego koryta Pilicy charakteryzujący się licznymi, naturalnymi i malowniczymi meandrami. Blisko 20% powierzchni obszaru zajmują lasy łęgowe. Jest to dość istotna enklawa stosunkowo naturalnej roślinności w mocno przekształconej i ubogiej przyrodniczo Centralnej Polsce. Wśród siedlisk przeważają siedliska leśne (46% pokrycia siedlisk). Spośród nich największą powierzchnię zajmują lasy iglaste (29%). Lasy liściaste to 13%, a lasy mieszane 4% pokrycia siedlisk. Siedliska rolnicze zajmują 24% pokrycia siedlisk. W strukturze własnościowej dominują lasy Skarbu Państwa w zarządzie lasów państwowych. Stanowią one 88% powierzchni wszystkich lasów. Administracyjnie należą one do czterech nadleśnictw: Piotrków, Smardzewice i Przedbórz. Do najcenniejszych obszarów wodnotorfowiskowych na terenie

obszaru należą: - Zespół starorzeczy w dolinie Pilicy - na odcinku od Sulejowa do miejscowości Skotniki, znajduje się około 70 starorzeczy ze stale utrzymującym się lustrem wody oraz liczne starorzecza wypłycone, w których woda stagnuje tylko okresowo. W obiektach tych znalazło schronienie około 40 zespołów i zbiorowisk roślinnych związanych z siedliskami podmokłymi. Starorzecza są jedyną ostoją dla wielu gatunków wilgociolubnych i stanowią najcenniejszy składnik krajobrazu doliny rzeki Pilicy. - Torfowiska pomiędzy Stanisławowem i Justynowem - jest to rozległy zespół torfowisk leżący u podnóża skarpy doliny Pilicy. Cechuje je bogata, zróżnicowana szata roślinna.

Korytarze ekologiczne

Rzeka Pilica oraz jej dopływy, znajdujące się na terenie Obszaru, stanowią wyjątkowo efektywne korytarze ekologiczne. Dolina rzeki Pilicy zapewnia połączenie obszaru z doliną Warty, będącą korytarzem ekologicznym o randze krajowej. Korytarze ekologiczne nie są prawną formą ochrony przyrody. Celem wyznaczenia sieci korytarzy ekologicznych jest przeciwdziałanie izolacji najcenniejszych przyrodniczo obszarów, a tym samym umożliwienie migracji zwierząt i roślin w skali Polski i Europy, oraz ochrona i odbudowa bioróżnorodności zarówno na obszarach Natura 2000, jak i innych terenach o dużej wartości przyrodniczej. Tylko spójny system ekologiczny może umożliwić przemieszczanie się fauny i flory i spełnić zadania zawarte w zasadzie zrównoważonego rozwoju. Korytarze ekologiczne w wielu miejscach wymagają przeprowadzenia czynnych zabiegów ochronnych, szczególnie zalesień, aby odzyskać drożność poszczególnych odcinków.

Istniejące formy ochrony przyrody.

Około połowa powierzchni obszaru (45,4%) znajduje się w granicach Sulejowskiego Parku Krajobrazowego zajmującego obszar 17 030 ha. Wchodzi on w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego. Park ten, na powierzchni pokrywającej się z obszarem Natura 2000, chroni krajobraz nadrzeczny Pilicy, która jest niezastąpionym refugium faunistycznymi oraz florystycznymi. Pozornie nizinne tereny poprzecinane są dolinami i wąwozami przez co mają charakter pagórkowaty z wyraźnymi obniżeniami dna dolin oraz wzniesionymi brzegami odsłaniającymi widoki na otaczające tereny. Na obszarze Natura 2000 położony jest Pilczański Obszar Chronionego Krajobrazu, który

obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych dla możliwości zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełniących funkcję korytarzy ekologicznych. Oprócz wyżej wymienionych form ochrony przyrody, na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Pilicy znajdują się liczne pomniki przyrody (m.in. drzewa) oraz użytki ekologiczne (najczęściej są to starorzecza). Do obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Pilicy, bezpośrednio przylegają dwa inne obszary mające znaczenie dla Wspólnoty – Dolina Czarnej PLH260015 (obszar obejmuje dolinę Czarnej Koneckiej (Malenieckiej) od źródeł do ujścia, z kilkoma dopływami i z przylegającymi do niej kompleksami łąk i stawów, oraz lasami) oraz Dolina Górnej Pilicy PLH260018 (obszar obejmuje dolinę górnej Pilicy, jej niektóre dopływy (np. Zwlecza, Jeżówka), oraz obszary w najbliższym sąsiedztwie dolin rzecznych).

Ponadto dokument SDF wskazuje, iż „w Obszarze Doliny Środkowej Pilicy stwierdzono występowanie 15 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, pokrywających ok. 5 % powierzchni obszaru, z których najważniejszymi są bez wątpienia: starorzecza ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion* (3150), zalewane muliste brzegi rzek (3270), ziołorośla nadrzeczne (6430) oraz łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (91E0). Siedliska te związane są ściśle z ekosystemem rzeki i doliny rzecznej, dla których zachowania obszar ten ma bardzo istotne znaczenie.”

Dla wyżej wymienionego obszaru Natura 2000 został ustanowiony plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 7 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Pilicy PLH100008 (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2014 r., poz. 1235), który zawiera m.in. identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Ponadto na terenie gminy leży częściowo obszar Natura 2000 – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolina Górnej Pilicy PLH260018. Dokument SDF opisuje niniejszy obszar następująco.

„Obszar położony jest w Krainie świętokrzyskiej, w okręgu Włoszczowsko-Jędrzejowskim. Występują tutaj duże, w większości naturalne kompleksy leśne (grądy, lasy mieszane świeże i wilgotne oraz w dolinach rzecznych - lasy łęgowe i olsy). Meandrująca rzeka Pilica, której towarzyszą liczne starorzecza, tworzy malowniczą dolinę. Wzdłuż koryta ciągną się gęste zarośla wierzbowe oraz lasy nadrzeczne, o silnie zróżnicowanych drzewostanach, którym towarzyszą podmokłe łąki, charakteryzujące się dużą różnorodnością biologiczną: bogactwem fauny i flory, zwłaszcza gatunków związanych z siedliskami wilgotnymi. Powierzchnia licznych bagien i torfowisk systematycznie się kurczy w wyniku naturalnych zmian sukcesyjnych oraz zabiegów melioracyjnych.

Ostoja obejmuje jeden z większych ciągów ekologicznych zlokalizowanych w naturalnych dolinach rzecznych w kraju. Występują tutaj zbiorowiska łąkowe (6410 i 6510), bardzo dobrze zachowane lasy łęgowe, bory bagienne, rzadziej bory chrobotkowe. Obszar ma też znaczenie dla ochrony starorzeczy. W ostoi zlokalizowane są liczne populacje gatunków roślin chronionych i ginących (ponad 60). Dolina Górnej Pilicy należy do najistotniejszych ostoi fauny w Polsce środkowej. Jedne z najliczniejszych i najlepiej zachowanych populacji w tej części kraju mają tu: bóbr europejski *Castor fiber*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, kumak nizinny *Bombina bombina*, minóg ukraiński *Eudontomyzon mariae*, koza *Colitis taenia*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, czerwonończyk fioletek *Lycaena helle* i zatoczek łamliwy *Anisus vorticulus*. Przy czym populacje trzepli zielonej, czerwonończyka fioletka i zatoczka łamliwego należą do kluczowych w skali kraju. Wśród rozlewisk Dolinie Pilicy występują liczne mikrosiedliska dogodne dla występowania poczwarówki jajowatej *Vertigo moulinsiana*. Pilica i jej dopływy są dobrym siedliskiem dla występowania skójki gruboskorupowej *Unio crassus*. Istotne w skali regionu są populacje: pachnicy dębowej *Osmoderma eremita*, piskorza *Misgurnus fossilis*, modraszka telejusa *Maculinea teleius* i modraszka nausitousa *Maculinea nausithous*. Potwierdzenia wymaga występowanie podawanych z terenu ostoi: kreślinka nizinnej *Graphoderus bilineatus* (Kubisz 2004) i kozy złotawej *Sabanajewia aurata* (Boroń 2004). Ostoja posiada bogaty zestaw gatunków owadów i innych organizmów wpisanych na czerwoną listę lub wymienianych w załącznikach do konwencji międzynarodowych. W "Dolinie Górnej Pilicy" licznie reprezentowane są przyrodniczo cenne gatunki ptaków."

Na terenie gminy położony jest również obszar Natura 2000 – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Przedborska PLH260004. Dokument SDF opisuje przedmiotowy obszar następująco.

„Obszar obejmuje fragment Przedborskiego Parku Krajobrazowego. Zachodnią część obszaru stanowi zbocze Pasma Przedborsko-Małogoskiego zbudowanego z górnajurajskich wapieni i kredowych piaskowców. Sieć rzeczna jest stosunkowo bogata, stanowią ją liczne dopływy Czarnej Włoszczowskiej. Znaczną część obszaru zajmuje rozległy kompleks wilgotnych i podmokłych łąk oraz największy w tej części Polski płat lasów jesionowo-olszowych (obręb Oleszno). Zachowały się tu duże fragmentami naturalnych drzewostanów. Dominują bory sosnowe, lecz pozostały też naturalne płaty grądów, buczyn i dąbrów. Na zboczach wzgórz rozwijają się murawy kserotermiczne, a w dolinach torfowiska. Najbardziej rozległym i najcenniejszym z nich jest Piskorzaniec. Również na torfowisku Jedle stwierdzono dobrze zachowane fragmenty torfowiska wysokiego i przejściowego (2 km na SW od wsi Jedle). Na jego trudno dostępnych fragmentach występują liczne oczka wodne z płem mszarnym.”

„Ostoja obejmuje największy na Wyżynie Małopolskiej obszar porośnięty lasami nadrzecznymi, z silnie zróżnicowanymi drzewostanami. Szczególną wartość mają dobrze wykształcone i zachowane kompleksy wilgotnych i podmokłych łąk, oraz torfowisk. Obszar o wysokiej bioróżnorodności - stwierdzono tu występowanie 13 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Ochronie podlega tu duże bogactwo flory (900 gatunków roślin naczyniowych, z licznymi rzadkimi i zagrożonymi w Polsce lub regionie oraz prawnie chronionymi) i fauny, zwłaszcza charakterystycznej dla siedlisk wilgotnych. Wśród nich jest 10 gatunków roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.”

5 Metoda analizy i oceny zastosowana przy sporządzaniu prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko w odniesieniu do polityk, strategii, planów i programów, według zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, sporządzana jest, jako jeden z podstawowych dokumentów w ramach procedury postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji strategii, planów i programów.

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych dotyczących charakterystyki zasobów środowiska poddanych oddziaływaniu oraz analiz opartych na dostępnych danych. Analizie poddano aktualny i prognozowany stan środowiska na terenie gminy Przedbórz oraz proponowane kierunki działań w tym zakresie. Ponadto w prognozie przeanalizowano uwzględnienie w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz na lata 2015-2023 strategicznych kierunków działań przyjętych w innych dokumentach oraz prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych do tych dokumentów (m.in. Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020).

Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska w gminie Przedbórz oraz przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji strategii.

6 Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane dane przekazane przez Urząd Miejski w Przedborzu oraz zgromadzone przez GUS i WIOŚ, w tym również przygotowane w ostatnich latach opracowania.

– Powietrze atmosferyczne

Z uwagi na rolniczy charakter gminy głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza jest emisja zanieczyszczeń związana z ruchem pojazdów po terenie gminy. Istotnym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie gminy jest również emisja niska w związku ze spalaniem surowców energetycznych w lokalnych kotłowniach. Na terenie gminy nie występują większe ośrodki przemysłowe które stanowiłyby znaczące źródło emisji zanieczyszczeń do powietrza.

– Stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r., poz. 469 ze zm.) wydane zostało rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz. U. Nr 126, poz. 878 ze zm.), w którym zlewnie poszczególnych rzek, przyporządkowano regionom wodnym. Obszar gminy

położony jest w regionie wodnym Środkowej Wisły, w obszarze dorzecza Wisły. Plan gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły został określony przepisami Uchwały Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r. Plan gospodarowania wodami dorzecza Wisły (M.P. Nr 49, poz. 549). Warunki korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły zostały określone przepisami Rozporządzenia Nr 5/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2015 r., poz. 1641).

Na terenie gminy Przedbórz występują następujące Jednolite Części Wód Powierzchniowych:

Lp.	Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status JCWP	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Derogacje	Uzasadnienie derogacji
1	PLRW20006 25424	Dopływ z Bożej Woli	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	naturalna	dobry	niezagrożona		
2	PLRW20006 254219	Czarna Włoszczowska od źródeł do Czarnej z Olszówki bez Czarnej z Olszówki	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	naturalna	dobry	zagrożona	4(4) - 1	Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW.
3	PLRW20006 254369	Ojrzanka	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	naturalna	dobry	zagrożona	4(4) - 1	Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW.
4	PLRW20006	Dopływ z	Potok wyżynny węglanowy z	naturalna	dobry	niezagrożona		

	254354	Nosalewic	substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	a				
5	PLRW20006 254489	Barbarka	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	naturalna	zły	niezagrożona		
6	PLRW20001 025451	Pilica od Zwleczy do Zbiornika Sulejów	Średnia rzeka – wyżynna zachodnia (10)	naturalna	zły	niezagrożona		
7	PLRW20009 25429	Czarna Włoszczowska od Czarnej z Olszówki do Ujścia	Mała rzeka wyżynna węglanowa (9)	naturalna	zły	zagrożona	4(4) - 1	Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW.
8	PLRW20006 2543529	Struga Strzelecka	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)	naturalna	dobry	zagrożona	4(4) - 1	Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW.

Na terenie gminy Przedbórz występują następujące Jednolite Części Wód Podziemnych:

Lp.	Europejski kod JCWPd	Ocena stanu ilościowego	Ocena stanu chemicznego	Ocena ryzyka stanu ilościowego	Ocena ryzyka stanu chemicznego	Derogacje	Uzasadnienie derogacji
1	PLGW230097	dobry	dobry	niezagrożona	niezagrożona		
2	PLGW650098	dobry	dobry	niezagrożona	niezagrożona		

– Hałas

Na obszarze gminy nie występują ośrodki przemysłowe ani większe zakłady produkcyjne. Gmina ma charakter zarówno rolniczy jak i charakteryzuje się walorami krajobrazowymi. W związku z powyższym głównym źródłem hałasu na terenie gminy Przedbórz jest hałas komunikacyjny. Przez teren gminy przebiega zarówno droga krajowa jak i wojewódzka. Hałas komunikacyjny nie stwarza szczególnej uciążliwości dla mieszkańców. Ciągły wzrost liczby pojazdów poruszających się po drogach może powodować w najbliższych latach wzrost natężenia hałasu. Ponadto na obszarze gminy występują głównie lokalne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem gospodarstw rolnych, domowych oraz lokalnego przemysłu.

– elektromagnetyczne

Źródłami pól elektromagnetycznych w województwie łódzkim są m.in.:

- linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 110 kV, 220 kV, 400 kV, których szkodliwy wpływ rozciąga się odpowiednio od 12 do 37 m od osi linii w obie strony,
- stacje nadajników radiowo telewizyjnych zlokalizowane w gminach i miejscowościach,
- bazowe stacje telefonii komórkowej (ponad 2420 szt. z czego ok. 40 % zlokalizowanych jest na terenie miasta Łódź) rozmieszczone na obszarze całego województwa na specjalnie wykonanych masztach, jak również umieszczone na kominach, budynkach użyteczności publicznej i wysokich budynkach mieszkalnych,
- stacje bazowe sieci łączności radiotelefonicznej,
- cywilne stacje radiowe CB o mocy do 10 W,
- radiostacje amatorskie kat. 1 i 2,0 o mocach od 15-759 W,
- szereg urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne, pracujących w przemyśle, ośrodkach medycznych, wojsku, policji, straży pożarnej.

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2008 r. Nr 221, poz. 1645), określa zakres i sposób prowadzenia przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska badań poziomów PEM. Weszło ono w życie z dniem 1 stycznia 2008 roku i nałożyło obowiązek wykonywania pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie poszczególnych województw w 135 punktach pomiarowych w ciągu 3 lat pomiarowych po 45 w każdym roku. Tak więc pomiary pól elektromagnetycznych w województwie łódzkim wykonywane były w latach 2008-2010 oraz 2011-2013 w 135 punktach po 45 punktów w każdym roku.

Wyniki pomiarów monitoringowych pokazują, że wartości natężenia PEM w latach 2011 - 2013 utrzymywały się na niskich poziomach. W żadnym z punktów pomiarowych nie zmierzono wartości przekraczającej dopuszczalną wartość składowej elektrycznej $E=7V/m$, określoną w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektro-magnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883). Otrzymane wyniki nie odbiegały znacząco od zmierzonych w latach 2008-2010. Średnie wartości 2-godzinne składowej elektrycznej osiągnęły maksymalnie wartość 1,1 V/m (15,7% wartości dopuszczalnej). Najniższe średnie wartości były poniżej progu czułości sond.

Najwyższe wartości natężenia PEM zmierzono na terenach zabudowanych w centralnych częściach dużych miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys., najniższe na terenach wiejskich oraz w małych miejscowościach. W większości punktów pomiarowych zmierzone stężenia były niższe od progu czułości poszczególnych sond.

Dopuszczalny poziom pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności wynosi 7 V/m. Na terenie województwa łódzkiego, a więc i na terenie gminy Przedbórz, nie są przekroczone dopuszczalne wartości składowej elektrycznej natężenia i pola elektromagnetycznego.

– **Gospodarka wodno-ściekowa**

Zgodnie z danymi GUS w 2014 r. zużycie wody ogółem na obszarze miasta Przedbórz wyniosło 140,7 dam³ zaś na obszarze wiejskim 75,5 dam³, w tym zużycie wody w gospodarstwach domowych na obszarze miasta Przedbórz wyniosło 120,7 dam³, zaś na obszarze wiejskim 75,5 dam³. Zużycie wody na jednego mieszkańca wyniosło 38,3 m³, zaś na obszarze wiejskim 20,6 m³.

Zgodnie z danymi GUS w 2014 r. długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej wynosiła na obszarze miasta Przedbórz 39,6 km, zaś na obszarze wiejskim 74,5 km. Na obszarze miasta funkcjonowało 974 przyłączy do budynków zaś na obszarze wiejskim 1090 przyłączy.

W mieście Przedbórz z sieci wodociągowej korzystały 3693 osoby zaś na obszarze wiejskim 3101 osób.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w gminie Przedbórz na obszarze miasta wynosiła w 2014 r. 22,9 km i obejmowała 522 przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania.

W mieście Przedbórz funkcjonuje biologiczna oczyszczalnia ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów, z której w 2014 r korzystało 3000 osób. RLM oczyszczalni wynosi 4700, zaś przepustowość projektowa wynosiła 700 m³/dobę. Z przedmiotowej oczyszczalni ścieków w 2014 r. po oczyszczeniu ścieków zgodnie z danymi GUS odprowadzono następujące ładunki zanieczyszczeń: BZT₅ – 567 kg/rok; ChZT – 4621 kg/rok; zawiesina ogólna – 989 kg/rok, zaś ilość powstałych komunalnych osadów ściekowych wyniosła 30 Mg. Na oczyszczalni w 2014 r. oczyszczono łącznie 72 dam³ ścieków.

Zgodnie z danymi GUS w 2014 r. na terenie gminy funkcjonowało 509 zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe oraz 3 przydomowe oczyszczalnie ścieków.

– **Sieć gazowa**

W gminie Przedbórz brak jest rozwiniętej sieci gazowej.

– **Ryzyko awarii**

Na terenie gminy nie występują zakłady przemysłowe mogące stwarzać ryzyko wystąpienia awarii przemysłowej. Jedynym źródłem ewentualnego ryzyka są stacje paliw mogące stanowić źródło wycieku do gruntu i wód podziemnych substancjami ropopochodnymi, jednakże w związku z zaostreniem przepisów prawa dotyczących zbiorników i stacji paliw ryzyko awarii zostało zmniejszone. Głównym źródłem ryzyka w przedmiocie awarii mogą być zdarzenia komunikacyjne, w przypadku których może dojść do skażenia substancjami niebezpiecznymi.

– **Drogi**

Gmina Przedbórz posiada rozbudowaną sieć drogową. Przez gminę przebiega droga krajowa nr 42, którą można dojechać do Radomska i Końskich oraz wojewódzka 742 do Piotrkowa Trybunalskiego przez Ręczno oraz Włoszczowy. Przedbórz posiada

bezpośrednie połączenie m.in. z Łodzią, Częstochową, Radomskiem, Radomiem i Końskimi.

– **Gospodarka odpadami**

W gminie Przedbórz nie znajdują się zakłady gospodarki odpadami. Na terenie gminy nie występuje składowisko odpadów. Zgodnie z danymi GUS w 2014 r. na terenie miasta Przedbórz wytworzono łącznie 234,52 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, w tym ogółem na jednego mieszkańca 63,8 kg. Na obszarze wiejskim gminy wytworzono łącznie 179,58 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, w tym ogółem na jednego mieszkańca 49,1 kg. Ilość zmieszanych odpadów komunalnych wytworzonych z gospodarstw domowych na obszarze miasta wyniosła łącznie 193,8 Mg, w tym ogółem na jednego mieszkańca 52,7 kg, zaś na obszarze wiejskim wyniosła łącznie 140,16 Mg, w tym ogółem na jednego mieszkańca 38,3 kg.

Na obszarze miasta Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych funkcjonuje w Przedborzu przy ul. Spacerowej 6 zaś na terenie gminy w miejscowości Góry Mokre przy cmentarzu.

W przypadku braku realizacji projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz na lata 2015-2023, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić w dłuższym horyzoncie czasowym pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji założeń tego dokumentu może najprawdopodobniej przyczyniać się do utrwalania i występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska. Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska zależą od:

- czasu,
- nakładów finansowych, jakimi dysponują: budżet państwa, samorząd i podmioty gospodarcze,
- aktywności w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych, w tym dotacji z UE, przeznaczanych na cele rozwojowe infrastruktury i ochronę środowiska.

Brak realizacji projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku, zwłaszcza w zakresie: jakości wód podziemnych i powierzchniowych, terenów pozostających pod

presją szkodliwego oddziaływania ruchu komunikacyjnego, zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną.

Nie bez znaczenia są również oddziaływania inne niż środowiskowe, choć jednak mające wpływ na stan ochrony środowiska w sposób pośredni. Przewiduje się, iż w przypadku braku realizacji omawianego dokumentu może dojść do następujących skutków:

- niezgodność z przepisami krajowymi i międzynarodowymi,
- konieczność ponoszenia wysokich (i stale wzrastających) opłat za korzystanie ze środowiska,
- uniknięcie zysków możliwych do osiągnięcia w wyniku stosowania nowoczesnych i odnawialnych technologii,
- dalsze pobłażliwe traktowanie obowiązujących przepisów o ochronie środowiska,
- postępujący zanik świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- postępujący wzrost powierzchni terenów zdegradowanych,
- pogorszenie się klimatu akustycznego,
- spowolniony proces osiągania dobrego stanu wód, poprzez brak rozbudowy systemów oczyszczania ścieków,
- nieefektywne wykorzystanie zasobów naturalnych z powodu braku zwiększenia efektywności energetycznej.

Istotne skutki negatywne mogą wystąpić również w sferze społecznej i gospodarczej. W ujęciu ogólnym, w przypadku odstąpienia od realizacji projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz nie będzie następowała kompleksowa poprawa jakości życia mieszkańców.

Brak realizacji wyznaczonych w Strategii działań inwestycyjnych, dotyczących budowy infrastruktury, w tym służącej ochronie środowiska może spowodować negatywne skutki dla gospodarki i (pośrednio) środowiska, objawiające się wzrostem bezrobocia, zmniejszeniem liczby miejsc pracy, zanieczyszczeniem wód, gleb i powietrza (systemy ogrzewania i systemy ciepłownicze, niedrożne układy komunikacyjne).

Podsumowując, można stwierdzić, iż pożądanym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest doprowadzenie do realizacji działań zapisanych w projekcie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz na lata 2015-2023.

7 Określenie, analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów chronionych

Pogarszający się stan nawierzchni dróg oraz wzrost natężenia ruchu drogowego i dużego udziału pojazdów ciężkich w strukturze ruchu drogowego powodować będzie wzmożoną emisję zanieczyszczeń komunikacyjnych oraz wzrost natężenia hałasu stanowiąc potencjalne zagrożenie. Drugi problem stanowi pogorszenie jakości stanu powietrza w obszarach zabudowanych spowodowane emisją powierzchniową pochodzącą z niskich emitorów odprowadzających gazowe produkty spalania z domowych palenisk i lokalnych kotłowni węglowych w sezonie grzewczym.

Kolejny problem stanowi niekorzystny dla środowiska sposób rozwoju budowy sieci kanalizacyjnej w stosunku do wodociągowej, jak również niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców w tym zakresie stanowi potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych i powierzchniowych.

W odniesieniu do potencjalnego zagrożenia dla obszarów chronionych wynikającego z działań w zakresie projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz na lata 2015-2023, należy rozważyć ewentualne konflikty między siecią NATURA 2000 oraz obszarowymi formami ochrony (rezerваты, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu itp.), a lokalizacją nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Dzięki pełnej informacji o rozmieszczeniu sieci Natura 2000 możliwe jest uniknięcie konfliktów na etapie opracowywania szczegółowej lokalizacji poszczególnych inwestycji w skali regionalnej.

Zaleca się, aby nowoprojektowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, realizowane w ramach projektu Strategii lokalizowane były poza obszarowymi formami ochrony, w związku, z czym konfliktowe położenie oraz ewentualne negatywne oddziaływanie na obszary podlegające ochronie ze względu na szczególne walory przyrody nie będzie występowało.

Należy podkreślić, że na terenie gminy znajdują się obszary Natura 2000 - obszary mający znaczenie dla Wspólnoty: Dolina Górnej Pilicy PLH260018, Dolina Środkowej Pilicy PLH100008 oraz Ostoja Przedborska PLH260004.

W związku z powyższym można stwierdzić, że ewentualne negatywne oddziaływanie na te obszar, raczej nie będzie występowało.

Ponadto na terenie gminy znajdują się dwa obszary chronionego krajobrazu, dwa rezerваты przyrody, park krajobrazowy, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz na lata 2015-2023, które mogą ewentualnie negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej dotyczące gospodarki wodno-ściekowej (budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przebudowa oczyszczalni ścieków w Przedborzu), jak również przebudowa dróg gminnych i powiatowych. Ewentualne negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć poprzez prawidłowo sporządzony projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak również eksploatacji oraz zakazy i nakazy występujące na danej obszarowej formie ochrony.

8 Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym lub krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Spośród wielu aktów prawnych Unii Europejskiej i innych wiążących działania Rzeczypospolitej Polskiej, a dotyczących zakresu ochrony środowiska, wiele znalazło już odzwierciedlenie w nowelizowanych przepisach prawa. I to właśnie te przepisy wprowadzone do ustaw, stanowią gwarancję właściwej realizacji ustaleń Strategii. W odniesieniu do analizy ustaleń dokumentu można wymienić kilka z nich:

1. Krajowy Program Reform Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu.

Dokument jest długookresową strategią rozwoju Unii Europejskiej na lata 2010–2020. Największy nacisk został położony na reformy społeczne, walkę z bezrobociem i zmiany na rynku pracy. Program Europa 2020 wyznacza pięć celów głównych:

- osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75 % wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20 - 64 lata,
- poprawa warunków prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej, w szczególności z myślą o tym, aby łączny poziom inwestycji publicznych i prywatnych w tym sektorze osiągnął 3 % PKB,
- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20 %, w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20 % udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20 %,
- 30-procentowa redukcja emisji w porównaniu z poziomami z 1990 r., o ile inne kraje rozwinięte zobowiążą się do porównywalnych redukcji emisji, a kraje rozwijające się wniosą wkład na miarę swoich zobowiązań i możliwości,
- podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10 % oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40 % odsetka osób w wieku 30–34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne,
- wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa.

2. Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.

Cel główny określony jest, jako *wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę, jakości życia ludności*, a perspektywa czasowa sięga do 2020 roku. Szczególne korelacje obu dokumentów można dostrzec w następujących celach:

- przejście od administrowania do zarządzania rozwojem (priorytet rozwojowy: Zapewnienie ładu przestrzennego),
- wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela (w szczególności: Rozwój kapitału społecznego),
- wzrost wydajności gospodarki (priorytet: Zwiększenie produktywności gospodarki),
- rozwój kapitału ludzkiego (zwłaszcza: Zwiększanie aktywności zawodowej i Poprawa jakości kapitału ludzkiego),
- integracja społeczna (w szczególności: Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym),

- zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych (Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych oraz Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych),
- wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych (szczególnie Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich).

3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie.

Dokument ten określa cel strategiczny polityki regionalnej, jako *Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.*

Spójność dokumentów dostrzec można w celach:

- tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększanie ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi (kierunek działań Wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych),
- budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne (Rozwój kapitału intelektualnego, w tym kapitału ludzkiego i społecznego, Wykorzystywanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego),
- restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
- poprawa jakości zarządzania politykami publicznymi, w tym ich właściwe ukierunkowanie terytorialne,
- wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej.

Ponadto Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego w celach układu *regiony – miasta – obszary wiejskie* postrzega ośrodki subregionalne, jako lokalne centra rozwoju, które wspierane będą w zakresie integracji przestrzennej, społecznej i gospodarczej, zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej, rozwoju rynku pracy poprzez wspomaganie otoczenia biznesu oraz rozwój funkcji gospodarczych o ponadlokalnym obszarze oddziaływania.

4. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

Dokument ten w szerokim ujęciu wytycza kierunki rozwoju o charakterze przestrzennym, a jako główny cel określa *efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.*

5. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

Strategia rozwoju województwa jest jednym z najważniejszych dokumentów samorządu województwa, który określa wizję rozwoju, cele oraz główne działania zmierzające do ich osiągnięcia. Strategiczna polityka rozwoju zdefiniowana w powyższym dokumencie jest odpowiedzią na wyzwania najbliższych lat pozwalającą na kształtowanie regionu nowoczesnego i atrakcyjnego gospodarczo oraz przyjaznego dla jego mieszkańców.

Dla wspierania pozytywnych przemian, niwelowania głównych barier rozwojowych w regionie, a także efektywnego wykorzystywania zasobów analizowany dokument zakłada, iż polityka regionalna będzie realizowana w dwóch płaszczyznach: horyzontalnej oraz terytorialno – funkcjonalnej. Polityka horyzontalna obejmuje swym oddziaływaniem obszar całego województwa. Złożą się na nią trzy filary rozwoju obejmujące sferę gospodarczą, społeczną i przestrzenną. Natomiast polityka terytorialno – funkcjonalna będzie oddziaływać na tereny obszarów miejskich, obszarów wiejskich oraz wyspecjalizowane obszary funkcjonalne.

Dokument ten definiuje misję, wizję oraz cele rozwoju regionu, którego dążeniem powinno być *prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju, opartej na współpracy gospodarczej, budowaniu więzi społecznych oraz tożsamości regionalnej.*

Misja koncentruje strategiczne kierunki działań na:

- budowaniu przyszłości (dobrobytu) regionu dzięki wzmocnieniu endogenicznych potencjałów Województwa oraz współpracy gospodarczej, zarówno w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym;

- budowaniu powiązań między mieszkańcami i społecznościami oraz sprzyjaniu kreowania tożsamości Regionalnej z uwzględnieniem wielokulturowości i różnorodności regionalnej.

6. Plan Przeciwdziałania Depopulacji w Województwie Łódzkim.

Celem głównym Planu jest *„Odbudowa kapitału ludzkiego poprzez tworzenie sprzyjających warunków na rynku pracy, rozwój wykształcenia i kompetencji oraz poprawę jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego w perspektywie krótko i długookresowej.”* Cel ten jest realizowany za pomocą celów szczegółowych.

7. Strategia wojewódzka w zakresie polityki społecznej na lata 2007 – 2020.

Strategia stanowi długofalową koncepcję działania w zakresie polityki społecznej, która zawiera założenia strategiczne w postaci celów wynikających z sytuacji społeczno – gospodarczej, potrzeb mieszkańców oraz uwarunkowań zewnętrznych. Celem w/w dokumentu jest zaplanowanie i realizowanie w praktyce wyznaczonych założeń rozwiązywania ważnych problemów społecznych w regionie łódzkim, stanowi to jednocześnie cel strategiczny oraz operacyjny strategii.

8. Regionalny Program Operacyjny (RPO) dla województwa łódzkiego na lata 2014 – 2020.

RPO Województwa Łódzkiego 2014 – 2020 jest dokumentem o charakterze operacyjnym, określającym główne kierunki rozwoju województwa, zmierzające m.in. do zwiększenia konkurencyjności regionu łódzkiego oraz poprawy jakości życia jego mieszkańców poprzez wykorzystywanie potencjałów endogenicznych regionu i skoncentrowane niwelowanie barier rozwojowych, w oparciu o Strategie Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 i inne dokumenty programowe tj.: Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030, Plan Przeciwdziałania Depopulacji Województwa Łódzkiego.

Osie priorytetowe:

Oś priorytetowa I – Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy

Oś priorytetowa II – Innowacja i konkurencyjna gospodarka

Oś priorytetowa III – Transport

Oś priorytetowa IV – Gospodarka niskoemisyjna

Oś priorytetowa V – Ochrona środowiska

Oś priorytetowa VI – Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu

Oś priorytetowa VII – Infrastruktura dla usług społecznych

Oś priorytetowa VIII – Zatrudnienie

Oś priorytetowa IX – Włączenie społeczne

Oś priorytetowa X – Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie

Oś priorytetowa XI – Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności

Oś priorytetowa XII – Pomoc techniczna

9. Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego – „LORIS 2030”.

W/w dokument stanowi uszczegółowienie Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 w odniesieniu do tematyki innowacyjności. Misją opisywanego dokumentu jest prowadzenie aktywnej polityki innowacyjnej z wykorzystaniem potencjału wewnętrznego regionu do pobudzania kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców w trosce o zrównoważony rozwój.

10. Strategia Rozwoju Powiatu Radomszczańskiego 2020.

Strategia powiatu jak sama nazwa wskazuje, jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki rozwoju powiatu w układzie wieloletnim, szczególnie w odniesieniu do zadań realizowanych przez samorząd powiatowy, ale również z uwzględnieniem zadań realizowanych przez samorządy gminne, samorząd wojewódzki, administrację rządową itp. - stąd strategia powiatu uwzględnia inne opracowania, w tym strategie poszczególnych gmin powiatu radomszczańskiego oraz strategię województwa łódzkiego.

W celu realizacji wizji i misji powiatu, zdefiniowany został katalog kluczowych, dla ich rozwoju, celów strategicznych i służących - ich osiągnięciu celów operacyjnych. W sumie wypracowane zostały 3 cele strategiczne oraz przyporządkowane im cele na poziomie operacyjnym.

I. Cel strategiczny – Przestrzeń, infrastruktura i środowisko:

- gospodarka niskoemisyjna oraz produkcja i dystrybucja energii odnawialnej;
- rozwój cyfryzacji i usług cyfrowych;
- nowoczesna baza edukacji ponadgimnazjalnej;
- poprawa dostępności i jakości zasobów ochrony zdrowia i opieki społecznej;
- turystyka i rekreacja;
- infrastruktura publiczna;
- bezpieczeństwo publiczne.

II. Cel strategiczny – Kapitał ludzki:

- poprawa i dostosowanie ochrony zdrowia i opieki społecznej do trendów demograficzno-epidemiologicznych;
- zasoby rynku pracy;
- innowacyjna edukacja ponadgimnazjalna;
- kultura i tożsamość.

III. Cel strategiczny – Przedsiębiorczość i kooperacja:

- przedsiębiorczość i współpraca z sektorem przedsiębiorstw;
- współpraca międzysektorowa i międzynarodowa;
- nowoczesne kadry administracji publicznej.

9 Określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz na lata 2015-2023 jest dokumentem zawierającym opis zamierzeń mających na celu poprawę sytuacji w środowisku. Należy, zatem podkreślić, że ocena ma za zadanie przeanalizowanie ryzyka związanego z niewypełnieniem zaplanowanych zadań oraz wskazanie zagrożeń wynikających z niekorzystnego przebiegu realizacji zadań.

Ponadto należy podkreślić, że w przypadku przedmiotowego dokumentu, jakim jest Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz, jedynie część zadań ma charakter inwestycyjny.

Żadne z zadań nie jest definiowane szczegółowo, co do zakresu i skali danego przedsięwzięcia, które pozwalałoby na prawidłową identyfikację oddziaływań, dlatego określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań zaplanowanych w Strategii przy braku informacji o sposobie realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Z uwagi na fakt, że większość zamierzeń inwestycyjnych wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie przedstawienie typowych oddziaływań i potencjalnych skutków.

W zakresie poprawy stanu jakości powietrza należy dążyć do ograniczania emisji zanieczyszczeń do atmosfery m.in. poprzez eliminację wykorzystania paliw konwencjonalnych w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych. Działania takie pozwolą na eliminację zagrożenia zdrowia ludzi i ograniczenie niszczenia fasad budynków.

Działania związane z edukacją ekologiczną i zwiększeniem dostępu do informacji o środowisku mają pośrednio pozytywny wpływ na środowisko, ponieważ kształtowanie postaw proekologicznych odgrywa znaczącą rolę w ramach zapobiegania degradacji środowiska oraz ochrony przyrody.

Przedsięwzięcia wyznaczone do realizacji służą osiągnięciu wytyczonych celów. Podczas wykonywania prac realizacyjnych wystąpią oddziaływania na środowisko o charakterze lokalnym, krótkotrwałym lub chwilowym i mało znaczącym, które nie wywołają pogorszenia stanu środowiska. Zadania przewidziane do realizacji, ani ich skutki nie będą wykraczały swoim zasięgiem poza teren gminy Przedbórz.

Etap realizacji inwestycji związany jest głównie z intensyfikacją oddziaływania zaplanowanych przedsięwzięć na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji budowlanych, rozbudowy lub termomodernizacji budynków. Oddziaływania te są krótkotrwałe i występują na ściśle określonym obszarze, tam gdzie dana inwestycja ma być realizowana. Oddziaływania na tym etapie związane są głównie z przeprowadzaniem prac z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu, jak i specjalistycznych maszyn.

Wpływ na środowisko na etapie budowy będą miały:

- emisja zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliwa w silnikach spalinowych pojazdów mechanicznych używanych w trakcie prac budowlanych,
- hałas spowodowany pracą sprzętu mechanicznego,
- odpady powstające w czasie wykonywania robót ziemnych, budowlanych oraz remontowych.

▪ **Wpływ na zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego**

Ogólne ustalenia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz na lata 2015-2023 wskazują, że jej realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza ani obszaru gminy, ani jej otoczenia. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską, która jest najważniejszym problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Emisja z obszarów zabudowanych może negatywnie wpływać na zdrowie mieszkańców w przypadku, kiedy istniejąca zabudowa stwarza niekorzystne warunki pod względem warunków przewietrzania. Ważne jest zatem planowanie nowej zabudowy pod kątem zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych, co powinno mieć odzwierciedlenie w poszczególnych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Biorąc pod uwagę, że komunikacja także stanowi źródło zanieczyszczeń na terenie gminy, konieczne jest podjęcie działań w zakresie reorganizacji i upłynnienia ruchu samochodowego. Inwestycje z zakresu przebudowy dróg także mogą wymagać przeprowadzenia osobnej oceny oddziaływania na środowisko. Należy wtedy przy ocenie oddziaływania ciągów komunikacyjnych na środowisko, przede wszystkim przeanalizować ich wpływ na zdrowie ludzi oraz zabudowę mieszkaniową pod kątem emisji zanieczyszczeń oraz hałasu.

Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne będzie występowało w trakcie większości prac zaplanowanych do realizacji. Spowodowane będzie ono dodatkową emisją spalin pochodzących z samochodów oraz maszyn używanych do prac, jak również emisją pyłów i gazów powstających w trakcie prac malarskich, spawalniczych oraz remontowych.

Prognozowane oddziaływania wdrożenia ustaleń projektowanego dokumentu są jednoznacznie pozytywne i obejmują:

- na poziomie lokalnym – poprawę jakości powietrza do oddychania,
- na poziomie ponadlokalnym – korzyści wynikające z ograniczenia zużycia energii i wykorzystania lepszych nośników, co przekłada się na mniejszą emisję zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych w miejscach jej wytwarzania.

▪ **Wpływ na środowisko wodne**

Zasoby wodne gminy są cennym zasobem przyrodniczym, a jednocześnie są narażone na degradację ze względu na zanieczyszczenia oraz wyczerpywanie się tych zasobów. Zapisy Strategii, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego budową sieci kanalizacyjnej oraz przebudową oczyszczalni ścieków. Przewiduje się, że ich realizacja powinna spowodować uzyskanie oczekiwanych standardów ilości i jakości wód powierzchniowych i podziemnych obszaru.

Zaplanowane w projektowanym dokumencie inwestycje w zakresie rozwoju sieci infrastruktury kanalizacyjnej powinny poprawić jakość pobieranych wód i utrzymać wysoki stopień oczyszczania ścieków na terenie gminy, a tym samym także zmniejszyć emisję zanieczyszczeń wynikającą z funkcjonowania sieci.

Z dobrą jakością pobieranej wody łączy się rozbudowa sieci kanalizacyjnej, ponieważ od jakości oczyszczonych ścieków wprowadzanych do środowiska zależy jakość wód podziemnych, a tym samym jakość ujmowanych wód dla ludności.

Cele oraz działania zapisane w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko.

Przedsięwzięcia w zakresie budowy i przebudowy infrastruktury komunalnej są niewątpliwie proekologiczne i służą ochronie zasobów wód. Na etapie budowy negatywnie mogą oddziaływać w następujący sposób:

- naruszenie powierzchni ziemi,
- wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych mas ziemnych, emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych.

▪ **Wpływ na ludzi**

Realizacja działań zawartych w analizowanym dokumencie będzie wpływać zarówno na zdrowie jak i jakość życia mieszkańców gminy Przedbórz. Oddziaływanie to będzie miało charakter materialny i pozamaterialny. Im większe jest oddziaływanie na środowisko, tym większy jest wpływ na warunki, w jakich żyje człowiek. Szczególnie istotny z punktu widzenia organizmu człowieka jest stan wdychanego powietrza oraz użytkowanej wody. Szkodliwe zmiany w tych komponentach (ich jakości) powodują u ludzi choroby i zaburzenia funkcjonowania organizmów. Wpływ negatywnych czynników środowiskowych na zdrowie ludzi jest uzależnione indywidualnie od ich odporności - często jego skutki ujawniają się dopiero po kilku lub kilkunastu latach. Realizacja działań zawartych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz przyczyni się głównie do poprawy jakości życia ludzi. Będzie to efektem przede wszystkim polepszenia jakości powietrza. Na komfort mieszkańców gminy wpłynie też przebudowa sieci drogowej, która przełoży się na poprawę przepustowości dróg, a co za tym idzie skrócenie czasu podróży i rozładowanie emisji równomiernie wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Realizacja zadań z zakresu ograniczania niskiej emisji i zużycia energii (np. poprzez termomodernizację), oprócz poprawy stanu jakości środowiska, w dłuższej perspektywie przyczyni się do uzyskania oszczędności w postaci mniejszych rachunków za energię.

Negatywnie oddziaływanie na ludzi może być związane z działaniami przeprowadzanymi w fazie realizacji inwestycji, mające charakter krótkotrwały, np. prace związane z budową lub remontem obiektów, budową infrastruktury technicznej oraz przebudową infrastruktury transportowej. Podczas przebudowy sieci komunikacyjnej mogą wystąpić zagrożenia dla ruchu pieszego i samochodowego oraz negatywny wpływ na komfort podróży mieszkańców na skutek zmiany organizacji ruchu. Dodatkowo emisja spalin z maszyn oraz unoszenie się pyłu wpłynie niekorzystnie na jakość powietrza wdychanego przez ludzi. Z pracami budowlanymi często też związana jest emisja hałasu, który przyczynia się do pogorszenia komfortu mieszkańców blisko położonych budynków, powodując m. in. ich stres i pogorszenie samopoczucia. Oddziaływanie to ma jednak charakter krótkotrwały. Z negatywnym oddziaływaniem na ludzi związana jest też późniejsza eksploatacja dróg – liniowe źródła hałasu i zanieczyszczeń powietrza, które będzie oddziaływać w sposób długotrwały.

Aby ograniczyć oddziaływanie wyżej opisanych elementów inwestycji na ludzi, należy wziąć pod uwagę odpowiednie prowadzenie robót budowlanych o możliwie najmniejszej emisji hałasu i zanieczyszczeń. W celu ograniczenia emisji hałasu mogącej mieć miejsce w trakcie eksploatacji dróg, należy zastosować nawierzchnie tłumiące hałas lub też

ewentualnie ekrany akustyczne. Powinno się także stosować wysokosprawne urządzenia do oczyszczania gazów odlotowych w celu minimalizacji emisji zanieczyszczeń do powietrza. Ciągła edukacja społeczeństwa prowadzona w ramach wszelkich kampanii i szkoleń uwrażliwi społeczeństwo na kwestie środowiskowe.

- **Wpływ na powierzchnię ziemi**

Największa ingerencja w strukturę ukształtowania terenu następować będzie podczas prac budowlanych związanych z powstawaniem infrastruktury technicznej oraz sieci komunikacyjnej czy budową obiektów/budynków. Tego typu zmiany są związane z realizacją każdego rodzaju inwestycji budowlanych, uznaje się je więc za nieuniknione w procesie zagospodarowania i postępującej urbanizacji. Negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie zatem miało miejsce w krótkim okresie czasu.

- **Wpływ na zwierzęta**

Pozytywne oddziaływanie na populację zwierząt będą miały działania, które przyczynią się do ograniczenia zanieczyszczeń dostających się do wód i gleb. Do polepszenia warunków życia i rozwoju zwierząt przyczyni się też poprawa jakości powietrza, na którą ukierunkowana jest część działań zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Miasta i Gminy Przedbórz. Podwyższanie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy (jeśli nauki obejmą zagadnienia typowo przyrodnicze), również przyniesie korzystne efekty dla świata zwierząt, gdyż może się zwiększyć poczucie odpowiedzialności obywateli za stan środowiska naturalnego, które ich otacza.

Negatywna w skutkach dla zwierząt będzie przede wszystkim realizacja inwestycji z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej i transportowej. Może się ona przyczynić do fragmentacji i niszczenia siedlisk, ograniczenia źródeł pokarmu oraz płoszenia zwierząt, a także do izolacji pojedynczych osobników, które będą się bały przekroczyć jezdnię. Ruch samochodowy przyczyni się też do zwiększenia liczby potraconych zwierząt. Kolejnym negatywnym, ale krótkotrwałym oddziaływaniem na zwierzęta będzie realizacja działań polegających na budowie lub modernizacji budynków, która przede wszystkim będzie polegała na płoszeniu zwierząt i zaburzaniu tras przelotów ptaków oraz ewentualnym niszczeniu ich gniazd w budynkach poddawanych remontowi. Istotnym jest, aby przed rozpoczęciem prac wykonać inwentaryzację przyrodniczą w takich obiektach. Proponowane jest także utworzenie siedlisk zastępczych (np. skrzynek dla nietoperzy,

albo budek lęgowych) na czas prac remontowo-budowlanych. Należy też wziąć pod uwagę dobór odpowiedniego rodzaju oświetlenia drogowego, który odstraszy nietoperze.

▪ **Wpływ na rośliny**

Pozytywne oddziaływanie na rośliny będą miały realizacje działania, które przyczynią się do ograniczenia zanieczyszczeń dostających się do wód i gleb. Także poprawa powietrza, będąca skutkiem wszystkich działań z zakresu ograniczania niskiej emisji, emisji z transportu samochodowego i zużycia energii, przyczyni się do poprawy warunków bytowych roślin. Podwyższanie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy Przedbórz również może przynieść korzystne efekty dla świata roślin, gdyż może się zwiększyć poczucie odpowiedzialności obywateli za stan otaczającego ich środowiska naturalnego.

Realizacja wielu działań zawartych w Strategii, takich jak remont, modernizacja lub budowa nowych budynków niestety wiąże się z negatywnym oddziaływaniem na roślinność, ponieważ występuje ona na terenach odkrytych i nie da się wykonać inwestycji infrastrukturalnych bez ingerencji w nią. W trakcie prac budowlanych następuje usuwanie roślinności z miejsc budowy, wycinka drzew, krzewów, co powoduje fragmentację lub niszczenie siedlisk przyrodniczych. Występuje też wykonywanie odwodnień, które wpływają na stosunki wodne, co może niekorzystnie działać na rośliny i siedliska zależne od wód. W trakcie eksploatacji dróg, wzdłuż tras rozprzestrzeniają się obce ekologicznie i geograficznie gatunki roślin, które mogą wypierać gatunki rodzime.

Aby zmniejszyć oddziaływanie na środowisko realizacji działań zawartych w Strategii, należy ustrzec się od degradacji siedliska oraz cennych gatunków roślin. Aby zminimalizować oddziaływania na rośliny należy maksymalnie ograniczyć wycinkę drzew i krzewów, zapewnić stosunki wodne i ciągi ekologiczne na podobnym poziomie jak dotychczasowy, a w razie zniszczenia siedlisk lub wycinki drzew – wykonać ponowne nasadzenia i odtworzenie siedlisk. Zalecenia te należy uwzględnić także przy budowie innych obiektów.

▪ **Wpływ na klimat**

W szerszej skali realizacja ustaleń Strategii nie będzie miała wpływu na klimat oraz na znaczące zmiany występujących obecnie topoklimatów. Natomiast na pewno zmianie ulegnie mikroklimat terenów na których będzie powstawała nowa zabudowa. Ze względu

na skalę przedsięwzięć, będą to oddziaływania właściwie pomijalne. W Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz wprowadzono rozwiązanie, które będzie pozytywnie wpływało na klimat oraz na poprawę jakości powietrza atmosferycznego. Strategia proponuje zadania związane z termomodernizacją i rewitalizacją budynków oraz montażem odnawialnych źródeł energii (mikroinstalacji) w budynkach użyteczności publicznej. Zadania te przyczynią się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego w gminie oraz ograniczenia spalania paliw kopalnych i emisji CO₂.

▪ **Wpływ na zabytki**

Wszystkie działania zmierzające do poprawy jakości powietrza atmosferycznego przyczynią się do pozytywnego oddziaływania na zabytki, ze względu na ograniczenie emisji szkodliwych związków (np. dwutlenku siarki) do atmosfery, które niszczą elewację budynków i innych obiektów. Oddziaływanie negatywne na zabytki mogą wyrzeć prace budowlane, takie jak modernizacja lub budowa infrastruktury komunalnej, jeśli będą przebiegać przez tereny tych obiektów. Na zabytki negatywne oddziaływanie mają także drgania wynikające z prac budowlanych i użycia ciężkiego sprzętu, a także unoszenie się wtedy pyłu, który zanieczyszcza elewacje budynków.

▪ **Wpływ na dobra materialne**

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego gminy (do tego celu służą osobne opracowania, jak na przykład Program Ochrony Zabytków, Program Rewitalizacji). Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych.

Poprawa stanu powietrza atmosferycznego, ograniczenie niskiej emisji będzie oczyszczać powietrze i opady atmosferyczne z zanieczyszczeń, co będzie pozytywnie wpływać na tkankę zabudowy.

Także zainwestowanie w infrastrukturę techniczną powinno skutkować podwyższeniem standardów mieszkaniowych.

Działania związane z pracami budowlanymi czy też remontowymi na obiektach traktowanych jako dobra materialne, np. termomodernizacja budynków, również wpłyną pozytywnie na strukturę zabudowy oraz poprawią wygląd estetyczny jednostki.

Ustalenia projektu dokumentu wpłyną więc neutralnie lub korzystnie na dobra materialne.

▪ **Wpływ na krajobraz**

Pozytywnym oddziaływaniem na krajobraz obszarów zabudowanych będzie modernizacja budynków i budowa nowych obiektów. Podczas projektowania inwestycji realizujących zadania zawarte w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz, należy uwzględnić konieczność wkomponowania planowanych obiektów w krajobraz. Należy również pamiętać o tym, aby nie zaburzyć obecnego krajobrazu gminy. Prace budowlane/remontowe, poprzez emisję drgań, czy pyłów, mogą zagrozić trwałości konstrukcyjnej tych budynków oraz zanieczyścić ich elewację. Działania, które przyczyniają się do redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza pośrednio wpłyną na wygląd zabytkowych obiektów w sposób pozytywny.

Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji, pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających potencjalnie negatywne oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy;
- zapobieganie powstawaniu oraz niewłaściwemu postępowaniu z powstałymi odpadami w trakcie prowadzenia prac inwestycyjnych oraz w fazie eksploatacji;
- zapobieganie zwiększonej emisji hałasu w związku z prowadzeniem prac – korzystanie z nowoczesnych maszyn w dobrym stanie technicznym, ograniczenie działań do pory dziennej;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt, wegetacji roślin, okresów lęgowych ptaków,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Podsumowując można stwierdzić, że zaniechanie realizacji zaplanowanych zadań może prowadzić do pogorszenia stanu środowiska i jakości życia mieszkańców.

10 Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz na lata 2015-2023, które mogą ewentualnie negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej dotyczące gospodarki wodno-ściekowej (budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przebudowa oczyszczalni ścieków w Przedborzu), jak również przebudowa dróg gminnych i powiatowych. Ewentualne negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć poprzez prawidłowo sporządzony projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak również eksploatacji.

Do działań ograniczających oddziaływanie można zaliczyć chociażby stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych, jak również odpowiednie zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy. W przypadku realizacji inwestycji drogowych należy unikać barier dla funkcjonowania przyrody jak również ograniczać presję na tereny wrażliwe. Ponadto uwzględnienie w projekcie możliwości budowy ekranów akustycznych oraz rozwiązań poprawiających płynność ruchu może ograniczyć oddziaływanie drogi, jako źródła hałasu.

Z uwagi na nieodwracalny charakter przekształceń środowiska należy dokładnie rozważyć lokalizację inwestycji oraz zastosować rozwiązania techniczne przyjazne dla środowiska.

Ponadto zgodnie z obowiązującymi przepisami, każda instalacja spełniać musi określone wymagania w stosunku do środowiska, co wyznacza standardy budowlane i konstrukcyjne.

Przez kompensację przyrodniczą rozumie się zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane, roboty ziemne, rekultywację gleby, zalesienie, zadrzewienia lub tworzenie skupień roślinności prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównanie szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych. Warianty kompensacji

przyrodniczej powinny być określone w ramach wydawanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla poszczególnych przedsięwzięć. Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353) decyzje te określają środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięć, a w szczególności warunki wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia negatywnych oddziaływań dla terenów sąsiednich a także w przypadku, gdy z oceny przedsięwzięcia na środowisko wynika potrzeba wykonania kompensacji przyrodniczej – stwierdza konieczność jej wykonania. Skala wykonanych działań kompensacyjnych zależy od rodzaju wykonanych prac i skali ingerencji w środowisko.

Innym szczególnym przypadkiem kompensacji przyrodniczej, przewidywanym w prawie polskim, jest postępowanie kompensacyjne realizowane w przypadku, gdy przedsięwzięcie, wymagające wydania pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, ma powstać na obszarze, na którym zostały przekroczone standardy, jakości powietrza. Obligatoryjnym warunkiem wydania takiego zezwolenia jest zapewnienie odpowiedniej redukcji ilości wprowadzanych do powietrza gazów lub pyłów powodujących naruszenia tych standardów, wprowadzanych przez inne instalacje zlokalizowane na tym obszarze. Redukcja ilości wprowadzanych do powietrza gazów lub pyłów z innych instalacji powinna być o min. 30% od ilości gazów lub pyłów dopuszczonych do wprowadzania do powietrza przez planowane przedsięwzięcie. Pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza wydane dla innych instalacji objętych postępowaniem kompensacyjnym zostają cofnięte lub ograniczone bez odszkodowania w zakresie, na jaki uczestnicy postępowania wyrazili zgodę. Pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza wydane w wyniku postępowania kompensacyjnego traci ważność, jeżeli nie stanie się ono wykonalne w ciągu dwóch lat od jego wydania.

Działania zbliżone do działań kompensacyjnych wykonuje się także, gdy:

- stwierdzona zostanie szkoda w środowisku (w rozumieniu ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie z dnia 13 kwietnia 2007 (Dz. U. z 2014 r., poz. 210)) i wydana zostanie decyzja o konieczności przywrócenia stanu środowiska,
- istnieje zagrożenie dla populacji gatunku chronionego (kiedy np. przenosimy populację gatunku zagrożoną przez inwestycję – w chwili obecnej najczęściej dotyczy to roślin i płazów).

Należy pamiętać, że naruszenie stanu siedliska gatunku rośliny lub zwierzęcia chronionego w Europie (Załącznik IV Dyrektywy Siedliskowej) także jest naruszeniem samej Dyrektywy – potrzeba ich ochrony oraz prowadzenia działań kompensacyjnych wynika, więc nie tylko z prawa krajowego, ale także wspólnotowego.

11 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatku techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz na lata 2015-2023 jest dokumentem wspomagającym tą strategię, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia związane z brakiem jej realizacji lub niepełną realizacją. W przypadku opracowywania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz różne warianty kierunków działań i założonych celów ustanawia się na etapie tworzenia dokumentu, kiedy to w porozumieniu z władzami gminy dochodzi się do konsensusu w zakresie planowanego systemu ochrony środowiska oraz zadań. Powszechnym kryterium wyboru oprócz efektów ekologicznych są względy finansowe. Ważne jest, zatem zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju, znalezienie takiego rozwiązania, by przy określonych środkach finansowych uzyskać optymalny efekt ekologiczny. Zaproponowane w projekcie dokumentu działania i zadania zmierzają właśnie do poprawy środowiska i zdrowia mieszkańców gminy oraz stanowią rozwiązania optymalne. Gmina, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju, dokonała wyboru takich założeń, które umożliwią kształtowanie środowiska, jego ochronę lub stanowią pewne metody naprawcze przy jednoczesnym zagwarantowaniu jej stabilnego rozwoju gospodarczego.

Reasumując na etapie opracowywania dokumentu spośród licznych założeń alternatywnych zostały wybrane tylko takie, których realizacja umożliwi zrównoważony rozwój Gminy.

Proponowane w ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz przedsięwzięcia mają pozytywny wpływ na środowisko, dlatego na etapie ich realizacji należy wybrać wariant (lokalizacyjny, konstrukcyjny, technologiczny bądź organizacyjny), który będzie w najmniejszym stopniu negatywnie oddziaływać na środowisko. Ponadto w zależności od lokalnej chłonności środowiska oraz występowania obszarów wrażliwych w rejonie przedsięwzięcia należy rozważyć wariant alternatywny.

Należy również pamiętać, że przedmiotowy dokument przedstawia ogólne propozycje przedsięwzięć i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla wskazanych działań.

12 Metody analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania strategii i jej zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

W celu stałych działań monitoringowych zostanie powołany zespół roboczy ds. monitoringu strategii, składający się z osób odpowiedzialnych za wdrażanie zaplanowanych zadań. System monitorowania i ewaluacji jest istotnym wymogiem, stawianym dokumentom szczebla strategicznego i ma koncentrować się na weryfikacji postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji poszczególnych projektów wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych;
- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Proponuje się, aby co dwa lata sporządzić raport z przebiegu wdrażania Strategii, przedstawić występujące ewentualne problemy oraz zaproponować zmiany, które będą podstawą do aktualizacji zapisów Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz.

13 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku.

Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku. Gmina Przedbórz nie jest położona w obszarze przygranicznym, a realizacja projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz na lata 2015-2023 nie stworzy żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mogłyby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach przedmiotowej strategii ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz na lata 2015-2023 nie wskazuje na możliwość wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

14 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz na lata 2015-2023. Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Strategii obejmuje szeroką tematykę związaną z analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla gminy Przedbórz.

Jest ona dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki oraz formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania tym negatywnym oddziaływaniom. Prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Miasta

i Gminy Przedbórz (dokumentu określającego ogólne ramy realizacji dla kolejnych przedsięwzięć), powinna określać i oceniać skutki wpływu realizacji ustaleń tego dokumentu na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne, a także skutki dla stanu środowiska, które mogą wynikać ze zmian istniejącego przeznaczenia lub wykorzystywania terenów, wskutek realizacji ustaleń Strategii. Celem opracowania jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści projektowanego dokumentu.

Przy sporządzaniu Prognozy posługiwano się metodą opisową, która polegała na charakterystyce zasobów środowiska gminy Przedbórz, określeniu stanu środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń. Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi z Urzędu Miejskiego oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOS, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne. Zastosowano również metodę analityczną, która polegała na analizie proponowanych kierunków działań w zakresie ochrony środowiska.

Charakter omawianego dokumentu z założenia jest proekologiczny. Jednak realizacja niektórych zamierzeń, jakkolwiek w skali regionalnej uzasadnionych pod względem ekologicznym, w skali lokalnej może skutkować wystąpieniem chwilowych, negatywnych oddziaływań środowiskowych.

Strategia rozwoju gminy jest najbardziej istotnym dokumentem samorządu gminnego – ogólnym programem działań podejmowanych w gminie, przy wykorzystaniu posiadanych zasobów zmierzających do osiągnięcia założonych celów. Cele, jakie stoją przed gminą zostały określone na podstawie analizy stanu obecnego oraz zestawienia silnych i słabych stron gminy, a także szans, jakie przed nią stoją oraz potencjalnych zagrożeń.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji. Na obecnym etapie projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz, takich danych nie można przedstawić, ponieważ jest to dokument ogólny i strategiczny, zawierający ogólne wytyczne dla gminy, określający ogólne ramy przedsięwzięć planowanych do realizacji na tym terenie.

Należy pamiętać, że działanie na jeden komponent środowiska nie powoduje zmian tylko w tym komponencie. Środowisko należy traktować, jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którym zmiana jednej części wpływa na inną lub na całość systemu.

Zapisy Strategii odnoszą się tematycznie m.in. do ochrony środowiska. Ochrony tej nie można rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na rolę i kondycję człowieka w tym środowisku. Ochrona poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury, która te komponenty będzie chronić, bądź oczyszczać wpłynie niewątpliwie na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

Biorąc pod uwagę lokalizację gminy Przedbórz, nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz, nie zawiera zapisów (ani nie stwarzają możliwości), w wyniku, których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz jest dokumentem, którego głównym celem jest określenie dla gminy Przedbórz drogi do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Odstąpienie od wdrażania zapisów tych dokumentów oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska.

W przypadku braku realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji Strategii przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku.

Realizacja Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku, z czym nie przewiduje się podjęcia takich działań, choć można przypuszczać, że szczegółowe raporty oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji będą wymagać podjęcia takich działań.

Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz jest dokumentem wspomagającym ten projekt, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej ich realizacji. Sugerowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach Strategii mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Proponowanie działań alternatywnych dla podanych rozwiązań nie ma, zatem uzasadnienia z formalnego

i ekologicznego punktu widzenia. Na etapie sporządzania projektów do planowanych inwestycji można prowadzić wariantowanie przy wyborze technologii, zastosowanych materiałów, sposobu wykonania, terminu bądź konkretnego przebiegu prac inwestycyjnych.

Wdrażanie w życie rozwiązań przewidzianych w projekcie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz wymaga stałego monitorowania realizacji zapisanych w tym dokumencie zadań oraz szybkiej reakcji w przypadku pojawiania się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami, a stanem rzeczywistym. Monitorowanie to winno stać się stałym zadaniem, przede wszystkim, władz Gminy, które są odpowiedzialne za nadzorowanie wdrażania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz.

Zapisy Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Przedbórz odnoszą się do zapisów dotyczących ochrony środowiska dokumentów w skali regionu i kraju. Przy opracowywaniu dokumentu korzystano i nawiązywano do zapisów zawartych w dokumentach strategicznych wyższego szczebla.